

2001. évi XXXV. törvény

az elektronikus aláírásról

Az Országgyűlés - felismerve és követve az egyetemes fejlődésnek az információs társadalom felé mutató irányát, az új évezred egyik legfontosabb kihívásának eleget téve - törvényt alkot az elektronikus aláírásról annak érdekében, hogy megteremtse a hiteles elektronikus nyilatkozattétel, illetőleg adattovábbítás jogszabályi feltételeit az üzleti életben, a közgazdaságban és az információs társadalom által érintett más életviszonyokban.

1. Az elektronikus aláírásról szóló törvény időszerűsége, szabályozási elvei, szerkezete

Az elektronikus üzenetküldés egyre tömegesebbé válásának egyik következményeként igény merült fel arra, hogy elektronikus formában joghatást kiváltó üzenetet is lehessen küldeni (pl. szerződéses ajánlat, illetve annak elfogadása, teljesítés igazolása). Ehhez azonban szükséges, hogy az így kapcsolatba kerülő felek hitelesen megállapíthassák, kitől származik az üzenet és annak tartalma nem változott-e a feladás óta. Ezt a funkciót a papíralapú írásos szerződéskötéseknél az aláírás tölti be.

Elektronikus formában lévő iratra is rá lehet írni annak a nevét, aki a nyilatkozatot magáénak vallja, de ennek nincs olyan bizonyító ereje, mint a kézírásos aláírásnak, ezért különböző technológiákat dolgoztak ki a hiteles elektronikus formában való aláírás céljából. Az egyik legfejlettebbet: a nyilvános kulcsú infrastruktúrát az indoklás függeléke tartalmazza. Ezen technológiák használatának joghatásait, a technológiákkal és az ilyen szolgáltatásokat nyújtó gazdálkodó szervezetekkel szembeni követelményeket szabályozza az elektronikus aláírásról szóló törvény.

A hiteles aláírási funkció megvalósításához nem elegendő a technológia biztosítása, hanem ennek jogi háttérét is meg kell teremteni, hiszen számos jogszabály ír elő bizonyos jogügyletekhez írásos formát. Ezért a legfejlettebb államok közül egyesekben a 90-es évek második felében törvények születtek az elektronikus aláírásról. 1999. decemberében fogadta el az Európai Parlament és a Tanács az elektronikus aláírásról szóló 1999/93/EK irányelvét (a továbbiakban: IE.)

A Kormány elfogadta az elektronikus aláírásról szóló törvény szabályozási alapelveiről és az ezzel kapcsolatban szükséges intézkedésekről szóló 1075/2000. (IX. 13.) Korm. határozatot (a továbbiakban: H.), mely elrendelte az elektronikus aláírásról szóló törvény előkészítését és az IE.-vel összhangban meghatározta annak lényegesebb szabályait.

A H. szerinti alapelvek a következők:

a) A törvény szabályait úgy kell megfogalmazni, hogy azok bármely elektronikus aláírásra - az előállításuk során felhasznált technológiától függetlenül - alkalmazhatóak legyenek. (Technológia-semleges szabályozás követelménye.)

b) Elő kell írni, hogy elektronikus aláírás joghatálya nem tagadható meg amiatt, hogy kizárólag elektronikus formában létezik.

c) Az elektronikus aláírás használatát csak a törvény zárhatja ki olyan jogviszonyokkal kapcsolatos jogügyletekben, melyekben az elektronikus aláírás használata a felek érdekét, illetve a jobbiztonságot sértené.

d) Az elektronikus aláírás alkalmazását az ügyfelet érintően nem lehet kötelezővé tenni.

Ezeket a szabályozási alapelveken kívül a Kormány a H.-ban döntött néhány konkrét tárgyban is a jövődöbéli szabályozás tartalmáról.

A törvény három lényeges témakört szabályoz, ezt követi a törvény szerkezete:

1. a törvény hatályát, mely egyszersmind meghatározza az elektronikus aláírás felhasználásának lehetőségét is;

2. az elektronikus aláírással kapcsolatos szolgáltatások szabályait;

3. a szolgáltatókat felügyelő és a szolgáltatókat nyilvántartó, illetve minősítő Hírközlési Főfelügyelet (a továbbiakban: Felügyelet) tevékenységére vonatkozó szabályokat.

Ezeket követik az alacsonyabb szintű jogszabály-alkotásra való felhatalmazások és a szükséges törvény-módosítások, ugyanis a törvény kidolgozásakor a hatályos hazai jogszabályokat is tekintetbe kellett venni és a

kérdéssel legszorosabban összefüggő törvények módosításával meg kellett teremteni az elektronikus aláírás és elektronikus dokumentumok felhasználásának alapeseteit.

2. A törvény hatálya, az elektronikus aláírás és dokumentumok fajtái, jogkövetkezményei, mire használható az elektronikus aláírás

2.1. Az elektronikus aláírás fajtái

a) „Egyszerű” elektronikus aláírás

A törvény által használt elektronikus aláírás fogalomba - az IE. 2. Cikkének 1. pontjával összhangban - beletartozik az a mindenfajta technológiai biztonságot nélkülöző eljárás is, ha az aláíró egy elektronikus szöveg végére odairja a nevét vagy más azonosítóját. Erre utal az elektronikus aláírás fogalmának meghatározásában használt „adat” kifejezés, ha ugyanis elektronikus aláírás alatt az elektronikus dokumentummal - azonosítás céljából - logikailag összekapcsolt elektronikus adatot nem, csak az ilyen dokumentumot értenénk, akkor valójában csak a tanúsítvánnyal hitelesített elektronikus aláírásokat tekintenénk elektronikus aláírásnak. Szintén beletartoznak az elektronikus aláírás fogalmába mindazon technológiák alkalmazásával történt elektronikus aláírások, amelyek nem alkalmasak arra, hogy biztonságosan azonosítsák az aláíró személyét és bizonyíthatóvá tegyék, hogy az aláírt szöveg nem változott az aláírás óta. Ezek nem minősülnek fokozott biztonságú elektronikus aláírásnak. Ezt a kört az indokolásban „egyszerű elektronikus aláírásnak” nevezzük. Az elektronikus aláírás fogalmába a fentiekben túl természetesen beletartoznak a fokozott biztonságú és a minősített elektronikus aláírások is.

b) Fokozott biztonságú elektronikus aláírás

Ez olyan elektronikus aláírás, amely alkalmas az aláíró azonosítására és egyedülállóan hozzá köthető, olyan eszközökkel hozták létre, melyek kizárólag az aláíró befolyása alatt állnak és a dokumentum tartalmához technikailag olyan módon kapcsolódik, hogy minden - az aláírás elhelyezését követően az iraton, illetve dokumentumon tett - módosítás érzékelhető. Gyakorlatilag, a technika jelenlegi állása mellett ez már a nyilvános kulcsos aláírási technológia alapján álló elektronikus aláírást jelent, azonban a technológia-független megfogalmazás szükségessége miatt a törvény a funkciót fogalmazza meg meghatározásként. Az ilyen fajta elektronikus aláírást is hitelesítés-szolgáltató tanúsítja, de az aláírás technológiája, biztonsági foka vagy a hitelesítés-szolgáltató körülményei nem valósítják meg a minősített elektronikus aláírás követelményeit.

c) Minősített elektronikus aláírás

A minősített elektronikus aláírás olyan fokozott biztonságú (tehát szintén „nyilvános kulcsos”) elektronikus aláírás, mely megfelel a törvényben és végrehajtási rendeletében előírandó magas szintű technológiai és a minősített hitelesítés-szolgáltatóval szembeni szakmai és megbízhatósági követelményeknek.

Az elektronikus aláírás e három szintje összhangban van az Európai Közösség vonatkozó irányelvének szabályaival, melyek szintén elektronikus aláírásként definiálják a formaságok nélküli „egyszerű” elektronikus aláírást is. A három fogalom egymásra hivatkozik és egyre szűkülő halmazokat határoz meg: a fokozott biztonságú elektronikus aláírás az elektronikus aláírás egy fajtája, a minősített elektronikus aláírás pedig a fokozott biztonságú elektronikus aláírás egy fajtája. Ha tehát a törvény fokozott biztonságú elektronikus aláírást említ, ez alatt a minősített elektronikus aláírást is érteni kell.

2.2. Az elektronikus dokumentum fajtái

Az elektronikus aláírás alkalmas arra, hogy bármely fajta adatot aláírjanak vele, tehát nemcsak írott szöveget, hanem pl. egy digitális hangfelvételt, képet vagy egy szoftvert.

a) Az elektronikus dokumentum bármely fajta elektronikus eszköz útján érzékelhető adat, melyet elektronikus aláírással láttak el.

b) Az elektronikus irat olyan elektronikus dokumentum, melynek funkciója az, hogy szöveget közöljön és más adat legfeljebb ennek illusztrálására, hatósági azonosítására (pl. fejléc) szerepel benne, illetve egyes digitális jeleket a szöveggel összefüggő informatikai funkciók megvalósítása érdekében, az olvasó számára nem is érzékelhetően tartalmaz.

c) Az elektronikus okirat olyan elektronikus irat, mely nyilatkozattételt, illetőleg nyilatkozat elfogadását,

vagy nyilatkozat kötelezőnek elismerését foglalja magában. Az elektronikus okirat fogalmát az eljárási törvényekben szereplő okirati bizonyítási eszközök virtuális megfelelőjeként hozza létre a törvény, azok hagyományos meghatározásával összhangban.

E fogalmak is szűkülő halmazokat fednek és a tágabb fogalomba a szűkebbet bele kell érteni.

A törvény a jövőbeli felhasználások és a jogkövetkezmények különbözősége alapján teremti meg és határolja el az elektronikus dokumentum fogalmát és fajtáit. A felhasználás rendkívül sokrétű lehet, az elektronikus dokumentumokat különösen szerződések megkötése, illetve távolban kötött szerződések teljesítése során, valamint közigazgatási vagy cégen belüli ügyintézésre fogják használni. Sor kerülhet arra is, hogy távmunka eredményét küldjék el hitelesen elektronikus úton: pl. egy megrendelt szoftvert, tervrajzot. Továbbíthatnak szöveget is, ha a munka valaminek a megfogalmazásából állt, a szöveg pedig ilyenkor nem nyilatkozattételre fog irányulni. Ha viszont szerződést kötnek elektronikus úton, a szerződés - mint elektronikus szöveg - nyilatkozattételt fog tartalmazni.

Az eddig felsoroltak az elektronikus dokumentumok elsődleges felhasználásának nevezhetők. Sajnos nem lesz azonban elkerülhető az elektronikus dokumentumok másodlagos felhasználása sem azokban az esetekben, mikor az előbbi ügyletekből jogviták származnak és az elektronikus dokumentumokat bírósági, illetve hatósági eljárásokban bizonyítási eszközként kell használni.

Az elektronikus dokumentumokkal kapcsolatban tehát e változatos funkciókhoz illő - a jogrendszer más területeivel is összhangban álló - összetett terminológia-rendszert kell kialakítani.

El kell határolni egymástól az iratnak nem minősülő elektronikus dokumentumok és az elektronikus iratok körét. Az iratnak nem minősülő elektronikus dokumentum hétköznapi fogalmaink szerint inkább tárgynak tekinthető: pl. egy térkép, tervrajz, videokazetta, zenét vagy szoftvert tartalmazó CD lemez, filmtekercs, festmény, fénykép, stb. Ezek digitális formáját is lehet elektronikus úton küldeni, fontos szerepet fognak játszani az elektronikus kereskedelemben, a távoktatásban, távmunkában, tehát szükséges ezeket szabályozni, másfelől - mint fentebb említettük - ezeket is alá lehet írni elektronikusán, így beleillenek e törvény szabályozási tárgykörébe. Ha ezeket elektronikusán aláírják, az aláírás bizonyítani fogja, hogy az „elektronikus tárgy” az aláírás pillanatában milyen állapotban volt. Ha a feladó írja alá elektronikusán, az aláírás ellenőrzésekor a címzett megállapíthatja, hogy „sérülten” kapta-e a küldeményt. Ha a küldemény nem sérülten érkezik, a címzett ellenőrizheti a küldemény minőségét (pl. hogy a szoftver működik-e, a zene, a film milyen minőségű). Ha a küldemény tartalmát megváltoztatja, ez az elektronikusán aláírt eredeti küldeménnyel összehasonlítva megállapítható lesz, így az esetleges hibás teljesítés esetén könnyebben lesz bizonyítható, kinek a felelősségi körében merült fel a hiba. A felelősségi körök elhatárolását, az ügylet nyomkövetését még jobban elősegíti, ha az elektronikus dokumentumokhoz időbélyegző is kapcsolódik, ekkor a késedelmes teljesítésért való felelősség is megállapítható.

A törvény a jellemzően szöveg közlése érdekében készült elektronikus dokumentumot nevezi elektronikus iratnak. Ez tartalmazhat nyilatkozattételt, annak elfogadását, illetve nyilatkozat kötelezőnek elismerését (ez a klasszikus értelemben vett okirat tartalma, ennek megfelelője az elektronikus okirat), illetve egyéb tartalmú szöveget, az elektronikus szövegek ezen típusai tartoznak az elektronikus irat kategóriájába. Az elektronikus okirat fogalmára az elektronikus és papíralapú okirati bizonyítási eszközök megfeleltetése miatt van szükség, az elektronikus iratnak az elektronikus dokumentum és az elektronikus okirat közötti fogalmára pedig azért, mert ilyen elektronikus szövegek is fognak keletkezni.

Bizonyítási eszközként okiratok és tárgyi bizonyítási eszközök fognak várhatóan elektronikus formában is előfordulni. Tárgyi bizonyítási eszköznek fognak minősülni az elektronikus okiratnak nem minősülő elektronikus dokumentumok.

2.3. Az elektronikus aláírás joghatásai, jogkövetkezményei

Az IE. általános érvénnyel kimondja, hogy az elektronikus aláírástól nem lehet megtagadni a jogi érvényességet és a bírósági eljárásokban a bizonyítékkénti elfogadást. Ezért a törvény 3. § (1) bekezdése alapvető jelleggel mondja ki ugyanezt. E szabályt, valamint a 2. § 6. pontját - az „egyszerű” elektronikus aláírás definícióját is tartalmazó szabályt - az „egyszerű” elektronikus aláírásra is alkalmazni kell, ezt rögzíti az 1. § (3) bekezdése. A törvény többi szabálya az „egyszerű” elektronikus aláírásra nem vonatkozik. Ebből az következik, hogy ha a törvény az 1. § (3) bekezdését követően, a 2. § 6. pontján kívül elektronikus aláírást említ, e kifejezés alatt csak a fokozott biztonságú elektronikus aláírást és a minősített elektronikus aláírást (mely a fokozott biztonságú elektronikus aláírás egyik fajtája) kell érteni. Ha pedig a törvény egy rendelkezése a fokozott biztonságú elektronikus aláírás egyik fajtáját nevesíti, akkor az a szabály csak az említett fajta elektronikus aláírásra vonatkozik (pl. a 8. § csak a minősítettre vonatkozik, a 10. § mindkettőre).

Az IE.-ben is rögzített alapelvet tartalmazó 3. § (1) bekezdését a 26. § szerint a törvény hatályba lépése előtt keletkezett elektronikus aláírásokra és elektronikus dokumentumokra is alkalmazni kell, tehát az ilyen elektronikus aláírások bizonyítékként való elfogadását sem lehet megtagadni. Ez nem keletkezett visszamenőlegesen kötelezettséget, hiszen akik elektronikus úton tettek jognyilatkozatot, feltehetőleg kívántak azzal jogkövetkezményeket kiváltani, viszont egyértelművé teszi a hatályba lépés előtt keletkezett és esetleg évek múlva bizonyítékként felhasznált elektronikus dokumentumok helyzetét.

A törvény a magasabb technológiai biztonságú elektronikus aláírásokkal ellátott elektronikus dokumentumokhoz egyre erősebb alakíságnak való megfelelést, illetve bizonyító erőt fűz. A fokozott biztonságú elektronikus aláírással ellátott elektronikus iratok az írásbafoglalás jogszabályi követelményének felelnek meg. A minősített elektronikus aláírással ellátott elektronikus okiratokat a Pp.-nek a törvény szerinti módosítása teljes bizonyító erejű magánokiratnak minősíti, így a bíróságoknak nem kell külön mérlegelniük ezek bizonyító erejét.

A törvény további bizonyítási vélelmeket is felállít, ezáltal könnyítve a bíróság mérlegelését.

A külföldi székhelyű (lakóhelyű) hitelesítés-szolgáltató által kibocsátott tanúsítványhoz a belföldi hitelesítés-szolgáltató tanúsítványához fűzött összes jogkövetkezmény fűződik, ha nemzetközi szerződés ezt előírja, illetve egy belföldi hitelesítés-szolgáltató felelősséget vállal a külföldi tanúsítványért. Az Európai Unióba való belépésünk után e szabály továbbiakkal egészül ki, erről a 26. § (2) bekezdése rendelkezik.

A törvény előírja, hogy törvény az elektronikus dokumentumhoz, illetve az elektronikus aláírással kapcsolatos szolgáltatásokhoz további jogkövetkezményt fűzhet. Ezzel egyfelől utal a Ptk., Pp., Áe., Be. és a módosuló ügyvédi törvény szabályaira, valamint nem zárja ki, hogy további törvény újabb jogkövetkezményeket fűzzön az elektronikus aláíráshoz, illetve elektronikus dokumentumokhoz. Ugyanezek a fentiek szerinti külföldi hitelesítés-szolgáltató tanúsítványához is fűződnek.

A törvény a közigazgatási szervezetek informatikai ellátottságára és az elektronikus dokumentumok fogadására való felkészültség helyzetére tekintettel határt szab az elektronikus aláírás felhasználásának a közigazgatásban és a bíróságokon. Itt csak akkor lehet majd kizárólag - a papíralapú ügyintézés mellőzésével - elektronikus formában intézni az ügyeket, ha ezt az eljárás-típusra, illetve az ágazatra vonatkozó jogszabály kifejezetten lehetővé teszi, a helyi önkormányzat államigazgatási eljárásaiban pedig akkor, ha ezt egyfelől magasabb szintű jogszabály lehetővé teszi, másrészt ha az önkormányzat illetékességi területére nézve rendeletben előírja. Ez természetesen ezekben az esetekben is az ügyfél részére csak lehetőség lesz, nem kötelezettség, e törvény feladata a lehetőség megteremtése.

A 3. § (3)-(4) bekezdésében a „az elektronikus formán kívüli dokumentumokat mellőzve, csak elektronikus formában” kifejezés arra utal, hogy annak már az ágazati szabály módosulása előtt sincs akadálya, hogy egy ügyfél elektronikus formában is elküldje pl. keresetlevelét a bíróságra vagy kérelmét valamely hatósághoz, azonban e dokumentumokat - az eljárási cselekmények formáságaira vonatkozó szabályok módosításáig - kötelező az azokkal kapcsolatban előírt formások szerint is benyújtani. Az eljárási cselekmények formáságaira vonatkozó szabályok módosítását követően lesz arra mód, hogy a hatósággal, illetve bírósággal kizárólag elektronikus formában is hitelesen lehessen érintkezni. E szabályt az indokolja, hogy ha a törvény az ügyfelek részére a hatályba lépésétől kezdve lehetőséget adna a hiteles - kizárólag - elektronikus ügyintézésre, ez a bíróságok és hatóságok részére egyben kötelezettséget teremtene, hogy még ha egyetlen számítógépük sincs, akkor is az ügyfél által kizárólag elektronikus formában elküldeni kívánt irat alapján járjanak el. Ennek állít korlátot a 3. § (3)-(4) bekezdése.

Az már - a Kormány által a H. 6. pontja alapján lefolytatandó - külön vizsgálat tárgya, hogy mely hatóságoknál, milyen ütemezésben lehet megteremteni a hiteles elektronikus ügyintézés lehetőségét. E vizsgálat első eredményeként a törvény Kormány általi elfogadásával egyidejűleg született határozat előírja, hogy külön törvény alkotásával a cégeljárásban lehetővé kell tenni az informatika alkalmazását. Az Igazságügyi Minisztériummal és az Országos Igazságszolgáltatási Tanáccsal való együttműködés során megállapítást nyert, hogy a cégeljárás az a terület, melyben meg lehet kezdeni az elektronikus úton történő ügyintézés bevezetését. A Cnyt. ehhez szükséges módosítását és a tevékenység sajátos szabályait célszerű nem e törvényben, hanem külön törvényben megállapítani.

2.4. Kivételek, illetve korlátozások

A törvény - az Európai Parlament és a Tanács 2000/31/EK irányelvével az információs társadalom szolgáltatásai bizonyos jogi szempontjairól a Belső Piacon, különös tekintettel az elektronikus kereskedelemre („Elektronikus kereskedelmi irányelv”) összhangban úgy rendelkezik, hogy a jogszabályok kizárólag a családjogi, öröklési jogi ügyekben zárhatják ki elektronikus aláírás alkalmazását.

A törvény a jogbiztonság védelme érdekében előírja, hogy jogszabály nem teheti elektronikus aláírás felhasználását, elektronikus dokumentum használatát ügyfél részére kötelezővé.

A törvény szerint a központi közigazgatási szervek és a helyi önkormányzati közigazgatási szervek által készített elektronikus dokumentumokra, valamint az ezekhez felhasznált elektronikus aláírásokra és a hozzájuk tartozó tanúsítványokra, illetve az azokat hitelesítő szolgáltatókra sajátos - a törvénynél szigorúbb - követelmények vonatkozhatnak, melyeket a Kormány rendeletben ír elő.

3. Az elektronikus aláírással kapcsolatos szolgáltatások szabályai

3.1. A szolgáltatások köre, tartalma

Elektronikus aláírással kapcsolatos szolgáltatások a hitelesítés-szolgáltatás, az időbélyegző-szolgáltatás és az aláírás-létrehozó eszközön aláírás-létrehozó adat elhelyezése.

Az elektronikus aláírás az aláíró számára úgy jelentkezik, hogy egy szoftver vagy hardver (aláírás-létrehozó eszköz) segítségével két kulcshoz jut: az egyiket bárki megismerheti, az általa készített elektronikus dokumentumok címzettei ezzel ellenőrzik, tényleg a feladótól jött-e a dokumentum és nem változott-e a feladás óta. Ez a nyilvános kulcs, más néven aláírás-ellenőrző adat. A másikat csak az aláíró ismeri, ezzel írja alá az elektronikus dokumentumokat ez a magánkulcs, más néven aláírás-létrehozó adat.

Az aláírás-ellenőrző adat személyhez kapcsoltságát és így közvetve az aláíró személyazonosságát egy üzleti alapon működő szervezet tanúsítvány kiállításával tanúsítja, ez a szervezet a hitelesítés-szolgáltató. A hitelesítés-szolgáltató köteles azonosítani az aláíró személyét, ennek érdekében adatokat kérhet más szervezetektől, illetve ha az aláíró más személy (szervezet) nevében kíván aláírni, jogosult ellenőrizni a képviselői jogosultság fennállását. A hitelesítés-szolgáltató nyilvántartást vezet a tanúsítványok aktuális állapotáról (esetleges felfüggesztésükről, illetve visszavonásukról), valamint közlésezi az aláírás-ellenőrző adatokat (nyilvános kulcsokat).

A törvény és végrehajtási rendelete szerinti szigorúbb követelményeket teljesítő szervezetek minősített hitelesítés-szolgáltatók lehetnek. Az általuk hitelesített tanúsítvánnyal ellátott aláírásnak nagyobb a bizonyító ereje.

Megtörténhet, hogy az aláírás-létrehozó eszközt és adatot a hitelesítés-szolgáltató bocsátja az aláíró rendelkezésére, de ezt a tevékenységet önállóan is lehet végezni, ezt tehát önálló szolgáltatásként határozza meg a törvény.

Az elektronikus dokumentumokat időbélyegzővel is el lehet látni, mely bizonyítja a dokumentum tartalmát az elhelyezés időpontjában. Az időbélyegző is egy elektronikus aláírás, annak is lehet minősített szolgáltatója. E tevékenységet is lehet hitelesítés-szolgáltatással együttesen vagy külön is végezni.

E két utóbbi tevékenységre egyebekben a hitelesítés-szolgáltatásra vonatkozó szabályokat kell alkalmazni.

3.2. A szolgáltatók és a szolgáltatást igénybevevők jogai, kötelezettségei, felelőssége

A hitelesítés-szolgáltató köteles megfelelő technológiai és biztonsági színvonalat biztosítani és megfelelő szakmai ismeretekkel rendelkező személyeket alkalmazni. Ezeket a feltételeket részben a törvény, részben annak végrehajtási rendelete fogja előírni. A hitelesítés-szolgáltató a tanúsítványban korlátozhatja az azzal vállalt kötelezettség mértékét és a felhasználás lehetőségét.

A hitelesítés-szolgáltató a szerződéskötést megelőzően köteles tájékoztatni a szolgáltatást igénylőt a szolgáltatás felhasználásának módjáról, biztonsági fokáról, szolgáltatási szabályzatáról, valamint a szerződés feltételeiről, különösen a fenti korlátozásokról, továbbá biztosítania kell, hogy az aláírás-létrehozó adat, illetve az aláírás-ellenőrző adat egymást kiegészítő módon legyen használható. E kötelezettségeiért a polgári jog általános szabályai szerint felelős. A törvény szabályainak megtartását kétség esetén a hitelesítés-szolgáltatónak kell bizonyítania.

A hitelesítés-szolgáltatási tevékenységre való jogosultságot a törvény az IE. azon szabályával összhangban szabályozza, hogy a hitelesítés-szolgáltatási tevékenység nem köthető engedélyezéshez. Ezért a fokozott biztonságú elektronikus aláírást hitelesítő szolgáltatót a Felügyelet nyilvántartásba veszi. Az IE. lehetővé teszi továbbá a szolgáltatók önkéntes minősítési rendszerének bevezetését is, tehát a törvény úgy rendelkezik, hogy

ha a hitelesítés-szolgáltató minősített tanúsítványt kíván kibocsátani, e szándékát még a tevékenység megkezdését megelőzően köteles a Felügyeletnek bejelenteni, amely megvizsgálja az előírások betartását és ennek alapján minősíti a szolgáltatót. Mindezek a szabályok vonatkoznak az időbélyegzés-szolgáltatóra és az aláírás-létrehozó eszközön aláírás-létrehozó adat elhelyezésével foglalkozó szolgáltatóra is.

Ha a szolgáltató abba kívánja hagyni tevékenységét, ezt előre kell jeleznie a Felügyeletnek és köteles megjelölni azt a szolgáltatót, aki átveszi a visszavont tanúsítványok nyilvántartását. Erről az aláírókat tájékoztatni kell. Ha e kötelezettségének nem tesz eleget, e szervezetet a Felügyelet jelöli ki, a költségeket a megszűnő szolgáltatónak kell viselnie. A megszűnő szolgáltató a jövőre nézve vonja vissza a tanúsítványokat, mivel azok az ő nevét tartalmazzák, ő pedig már nem nyújt hitelesítés-szolgáltatást. A visszavont tanúsítványok nyilvántartása alkalmas arra, hogy a hitelesítés-szolgáltató megszűnése előtt tett aláírásokkal kapcsolatos aláírás-ellenőrzési tevékenységet később is el lehessen végezni, amikor az elektronikus dokumentumokat felhasználják.

Az aláíró köteles adatokat szolgáltatni a szolgáltatónak, illetve az aláírás-létrehozó adatot titokban, mások számára nem hozzáférhető módon tartani, a rendellenességeket a szolgáltatónak bejelenteni. Ha e kötelezettségeit megszegi, az ebből fakadó károkért ő felelős a Ptk. általános szabályai szerint.

4. A Felügyelet tevékenysége, jogosítványai

A Felügyelet a fentiekben vázolt nyilvántartásba vételi, illetve minősítési tevékenységet végez, ezen kívül jogosult a hitelesítés-szolgáltatókat ellenőrizni, az előírásoknak megfelelő működést kikényszeríteni, ennek érdekében a következő intézkedéseket teheti:

- felhívja a szolgáltatót a figyelmét az előírásokban meghatározott követelmények betartására;
- megtilthatja meghatározott technológiák, illetőleg eljárások alkalmazását;
- ideiglenes intézkedésként elrendelheti az új tanúsítvány kibocsátási tevékenység szüneteltetését és ezt a tényt feltünteti a nyilvántartásban;
- elrendeli a korábban kiadott minősített tanúsítványok visszavonását;
- bírságot szab ki, ennek értékhatárait a törvény tartalmazza;
- törli a szolgáltatót a minősített hitelesítés-szolgáltatók nyilvántartásából.

A Felügyelet nyilvántartásokat is vezet a szolgáltatókról, a tanúsított aláírás-létrehozó eszközökről, illetve aláírás-ellenőrző eszközökről (a továbbiakban: elektronikus aláírási termék), valamint a fokozott biztonságú, illetve minősített elektronikus aláírási termékek, illetve szolgáltatók minősítésére jogosult tanúsító szervezetekről.

5. Hatályba lépés, módosuló jogszabályok

A törvény a szükséges felkészülés érdekében a kihirdetését követő harmadik hónap első napján lép hatályba. A törvénynek az elektronikus aláírás bizonyítékként való felhasználására vonatkozó általános szabályát [3. § (1) bekezdés] a hatályba lépést megelőzően keletkezett elektronikus dokumentumokra és aláírásokra is alkalmazni kell.

A törvény egyes szabályai az IE.-vel való teljes harmonizációt szolgálják arra az esetre, ha hazánk már az Európai Unió tagja lesz, ezért e szabályok csak a csatlakozáskor lépnek hatályba.

A törvény az elektronikus aláírások felhasználásához feltétlenül szükséges törvény-módosításokról is intézkedik.

6. A törvény kapcsán szükséges kormányzati intézkedések

A törvény Kormány általi elfogadásakor hozott kormányhatározat a törvény hatályosulása és további jogalkotás érdekében a következő intézkedésekről rendelkezik:

- kormányelőterjesztést kell készíteni az elektronikus okiraton alapuló cégbejegyzési eljárás koncepciójáról;
- határidőt szab a törvény szerinti felhatalmazásokban szereplő rendeletek előkészítésére;
- előírja, hogy a jogalkalmazókat tájékoztatni kell az új szabályozás lényegéről, az elektronikus aláírás felhasználásának módjáról.

előírja központi kormányzati hitelesítés-szolgáltató kialakítása szükségességének vizsgálatát.

A törvény hatálya, alapelvek, kivételek, értelmező rendelkezések

1. § (1) E törvényt kell alkalmazni

a) az elektronikus aláírással kapcsolatos szolgáltatást végző természetes, illetve jogi személyre vagy jogi személyiség nélküli szervezetre, gazdálkodó szervezetre;

b) az elektronikus aláírással kapcsolatos szolgáltatást igénybe vevő, illetőleg elektronikus aláírást felhasználó természetes, illetve jogi személyre vagy jogi személyiség nélküli szervezetre;

c) az elektronikus aláírással kapcsolatos szolgáltatásra és az elektronikus aláírás felhasználásának egyes kérdéseire.

(2) Egymással szerződéses viszonyban álló felek az elektronikus aláírt elektronikus dokumentumok szervezetek (személyek) korlátozott és zárt körében való elfogadásának feltételeit - a 3. § (2) bekezdése szerinti korlátok között - e törvény szabályaitól eltérően is megállapíthatják. A 3. § (1) bekezdését ebben az esetben is alkalmazni kell.

(3) Nem alkalmazható e törvény - a 2. § 6. pontja és a 3. § (1) bekezdése kivételével - a fokozott biztonságúnak nem minősülő elektronikus aláírásra.

A törvény 1. § (1) bekezdése a személyi és tárgyi hatály kérdését rendezi. Az a) pont rendelkezése a szolgáltatást nyújtó, a b) pont ezzel párhuzamosan a szolgáltatást igénybevevő jogalanyokat vonja a norma címzetti körébe. Mindkét esetben megnevezésre kerülnek a természetes, illetve jogi személyek, valamint a jogi személyiséggel nem rendelkező szervezetek, a törvény koncepciójának megfelelően ugyanis ezek mindegyike jogosult elektronikus aláírási szolgáltatás nyújtására, illetve ennek igénybevételére, valamint annak használatára. A b) pont „elektronikus aláírást felhasználó” fordulata - semleges szóhasználata folytán - utal mind a jogszerű, mind a jogellenes felhasználás esetére, valamint arra, hogy - a felhasználásnak a 2. §-ban meghatározott fogalmából következően - nemcsak az aláíróra terjed ki a törvény hatálya, hanem az aláírással ellátott elektronikus dokumentum címzettjére, vagy más személyre (szervezetre), aki elektronikus aláírást ellenőriz.

A fenti § c) pontja jelöli meg a törvény tárgyi hatályát, melyet az elektronikus aláírással kapcsolatos szolgáltatásban, valamint az elektronikus aláírás felhasználásának egyes kérdéseiben jelöl meg, így kiterjesztve a szabályozást az életviszony olyan további elemeire, mint - többek között - a bizonyítási kérdések, illetve a szolgáltatások nyújtásának felügyeleti rendszere. A szolgáltatók által nyújtott, a törvény hatálya alá tartozó „elektronikus aláírással kapcsolatos szolgáltatások” felsorolása a 6. § (1) bekezdésében került elhelyezésre.

A (2) bekezdés az 1999/93/EK irányelv rendelkezéseivel összhangban kifejezetten tiszteletben tartja a jogalanyokat megillető szerződési szabadságot, a törvény rendelkezéseitől való eltérés lehetőségét. Az így - részben - diszpozitívva nyilvánított norma széles lehetőséget ad az elektronikus aláírás valós életviszonyoknak megfelelő alkalmazásához. A 3. § (2) bekezdésétől való eltérés tilalmának előírása a norma egyértelműségét, ezáltal a jogbiztonságot szolgálja. A törvény egy további megkötéssel él, mely szerint a 3. § (1) bekezdésének alkalmazásától még a fent megjelölt esetben sem lehet eltekinteni. E rendelkezés így az elektronikus aláírásnak, valamint az elektronikus nyilatkozati formának fokozott, a törvény célkitűzéseinek megfelelő jelentőséget kölcsönöz és kifejezetten biztosít.

A (3) bekezdés tovább konkretizálja a törvény hatályát, ugyanis - két kivétellel - kizárja alkalmazhatóságát a nem fokozott biztonságú elektronikus aláírás tekintetében. E kikötés igen jelentős rendelkezésnek minősül, hiszen itt kerül elhatárolásra a nemzetközi gyakorlatban elektronikus aláírásnak minősülő többféle technikai eljárás jogi hatása. A törvény 2. § 15. pontja határozza meg a fokozott biztonságú elektronikus aláírás fogalmát. Az ott megjelölt ismérvekkel nem rendelkező aláírást a törvény nem értékeli olyan minőségűnek, mely alapján be kell, hogy álljanak az általa biztosított jogkövetkezmények. E szabályt a technika és tudomány mai állása, valamint a már elfogadott nemzetközi ajánlások és jogi normák, különösen az 1999/93/EK irányelv rendelkezései támasztják alá.

E szempontok figyelembevételével mellett azonban - tekintettel a törvény célkitűzéseire, az információs társadalom által támasztott elvárásokra - mégis szükséges bizonyos jogi hatásokat biztosítani a fokozott biztonságú elektronikus aláírásnak nem minősülő aláírások tekintetében is. A (3) bekezdés ennek megfelelően arról rendelkezik, hogy a fokozott biztonságúnál kezdetlegesebb műszaki ismérvekkel rendelkező elektronikus aláíráshoz csak szűkebb körben megszabott jogi kötőerőt kíván kapcsolni és kimondja, hogy e jogi kötőerő milyen tartalommal bír [3. § (1) bekezdés].

2. § Ha jogszabály a következő fogalmakat említi, azokat e § szerint kell értelmezni:

1. *Aláírás-létrehozó adat:* olyan egyedi adat (jellemzően kriptográfiai magánkulcs), melyet az aláíró az elektronikus aláírás létrehozásához használ.

2. *Aláírás-ellenőrző adat:* olyan egyedi adat (jellemzően kriptográfiai nyilvános kulcs), melyet az elektronikus

aláírt elektronikus dokumentumot megismerő személy az elektronikus aláírás ellenőrzésére használ.

3. *Aláírás-létrehozó eszköz*: olyan hardver, illetve szoftver eszköz, melynek segítségével az aláíró az aláírás-létrehozó adatok felhasználásával az elektronikus aláírást létrehozza.

4. *Aláíró*: az a természetes személy, aki az aláírás-létrehozó eszközt birtokolja és a saját vagy más személy nevében aláírásra jogosult.

5. *Biztonságos aláírás-létrehozó eszköz*: az e törvény 1. számú mellékletében foglalt követelményeknek eleget tevő aláírás-létrehozó eszköz.

6. *Elektronikus aláírás*: elektronikusan aláírt elektronikus dokumentumhoz azonosítás céljából logikailag hozzárendelt vagy azzal elválaszthatatlanul összekapcsolt elektronikus adat.

7. *Elektronikus aláírás ellenőrzése*: az elektronikusan aláírt elektronikus dokumentum aláíráskori, illetve ellenőrzéskori tartalmának összevetése, továbbá az aláíró személyének azonosítása a dokumentumon szereplő, illetve a hitelesítés-szolgáltató által közzétett aláírás-ellenőrző adat, tanúsítvány visszavonási információk, valamint a tanúsítvány felhasználásával.

8. *Elektronikus aláírás felhasználása*: elektronikus adat elektronikus aláírással történő ellátása, illetve elektronikus aláírás ellenőrzése.

9. *Elektronikus aláírás hitelesítés-szolgáltató*: a 6. § (2) bekezdése szerinti tevékenységet végző személy (szervezet).

10. *Elektronikusan történő aláírás*: elektronikus aláírás hozzárendelése, illetve logikailag való hozzákapcsolása az elektronikus adathoz.

11. *Elektronikus aláírási termék*: olyan szoftver vagy hardver, illetve más elektronikus aláírás alkalmazáshoz kapcsolódó összetevő, amely elektronikus aláírással kapcsolatos szolgáltatások nyújtásához, valamint elektronikus aláírások, illetőleg időbélyegző készítéséhez vagy ellenőrzéséhez használható.

12. *Elektronikus dokumentum*: elektronikus eszköz útján értelmezhető adategyüttes.

13. *Elektronikus aláírás érvényesítése*: annak tanúsítása minősített elektronikus aláírás vagy e szolgáltatás tekintetében minősített szolgáltató által kibocsátott időbélyegző elhelyezésével, hogy az elektronikus dokumentumon elhelyezett elektronikus aláírás vagy időbélyegző, illetve az azokhoz kapcsolódó tanúsítvány az időbélyegző elhelyezésének időpontjában érvényes volt.

14. *Érvényességi lánc*: az elektronikus dokumentum vagy annak lenyomata, és azon egymáshoz rendelhető információk sorozata, (így különösen azon tanúsítványok, a tanúsítványokkal kapcsolatos információk, az aláírás-ellenőrző adatok, a tanúsítvány aktuális állapotára, visszavonására vonatkozó információk, valamint a tanúsítványt kibocsátó szolgáltató elektronikus aláírás ellenőrző adatára és annak visszavonására vonatkozó információk), amelyek segítségével megállapítható, hogy az elektronikus dokumentumon elhelyezett fokozott biztonságú vagy minősített elektronikus aláírás, illetve időbélyegző, valamint az azokhoz kapcsolódó tanúsítvány az aláírás és időbélyegző elhelyezésének időpontjában érvényes volt.

15. *Fokozott biztonságú elektronikus aláírás*: elektronikus aláírás, amely

a) alkalmas az aláíró azonosítására,

b) egyedülállóan az aláíróhoz köthető,

c) olyan eszközökkel hozták létre, amelyek kizárólag az aláíró befolyása alatt állnak, és

d) a dokumentum tartalmához olyan módon kapcsolódik, hogy minden - az aláírás elhelyezését követően a dokumentumon tett - módosítás érzékelhető.

16. *Időbélyegző*: elektronikus dokumentumhoz végérvényesen hozzárendelt vagy azzal logikailag összekapcsolt olyan adat, amely igazolja, hogy az elektronikus dokumentum az időbélyegző elhelyezésének időpontjában változatlan formában létezett.

17. *Minősített elektronikus aláírás*: olyan - fokozott biztonságú - elektronikus aláírás, amelyet az aláíró biztonságos aláírás-létrehozó eszközzel hozott létre, és amelynek hitelesítése céljából minősített tanúsítványt bocsátottak ki.

18. *Minősített hitelesítés-szolgáltató*: az e törvény szabályai szerint nyilvántartásba vett, minősített tanúsítványt a nyilvánosság számára kibocsátó hitelesítés-szolgáltató.

19. *Minősített tanúsítvány*: az e törvény 2. számú mellékletében foglalt követelményeknek megfelelő olyan tanúsítvány, melyet minősített szolgáltató bocsátott ki.

20. *Szolgáltatási szabályzat*: a 6. § (1) bekezdése szerinti szolgáltató tevékenységével kapcsolatos részletes eljárási és egyéb működési szabályokat tartalmazó szabályzat.

21. *Tanúsítvány*: a hitelesítés-szolgáltató által kibocsátott igazolás, amely az aláírás-ellenőrző adatot a 9. § (3), illetőleg (4) bekezdése szerint egy meghatározott személyhez kapcsolja, és igazolja e személy személyazonosságát vagy valamely más tény fennállását, ideértve a hatósági (hivatali) jelleget.

22. *Archiválási szolgáltató*: az e törvényben meghatározott, az elektronikus aláírással ellátott dokumentumok

elektronikus archiválására vonatkozó szolgáltatást nyújtó szolgáltató.

23. *Hitelesítési rend*: olyan szabálygyűjtemény, amelyben egy szolgáltató, igénybe vevő vagy más személy (szervezet) valamely tanúsítvány felhasználásának feltételeit írja elő igénybe vevők valamely közös biztonsági követelményekkel rendelkező csoportja, illetőleg meghatározott alkalmazások számára.

24. *Időbélyegzési rend*: olyan szabálygyűjtemény, amelyben egy szolgáltató, igénybe vevő vagy más személy (szervezet) valamely időbélyegző felhasználásának feltételeit írja elő igénybe vevők valamely közös biztonsági követelményekkel rendelkező csoportja, illetőleg meghatározott alkalmazások számára.

25. *Igénybe vevő*: elektronikus aláírással kapcsolatos szolgáltatást igénybe vevő természetes személy, jogi személy vagy jogi személyiség nélküli szervezet.

26. *Lenyomat*: olyan meghatározott hosszúságú, az elektronikus dokumentumhoz rendelt bitsorozat, amelynek képzése során a használt eljárás (lenyomatképző eljárás) a képzés időpontjában teljesíti a következő feltételeket:

a) a képzett lenyomat egyértelműen származtatható az adott elektronikus dokumentumból;

b) a képzett lenyomatból az elvárható biztonsági szinten belül nem lehetséges az elektronikus dokumentum tartalmának meghatározása vagy a tartalomra történő következtetés;

c) a képzett lenyomat alapján az elvárható biztonsági szinten belül nem lehetséges olyan elektronikus dokumentum utólagos létrehozatala, amelyre alkalmazva a lenyomatképző eljárás eredményeképp az adott lenyomat keletkezik.

27. *Minősített szolgáltató*: a minősített hitelesítés-szolgáltató és az e törvény 6. § (1) bekezdésének b)-d) pontjában meghatározott szolgáltatásokat nyújtó olyan szolgáltató, amely a szolgáltatók nyilvántartásában valamely szolgáltatás tekintetében minősített szolgáltatóként szerepel.

28. *Szolgáltató*: elektronikus aláírással kapcsolatos szolgáltatást nyújtó természetes személy, jogi személy vagy jogi személyiség nélküli szervezet.

Az Eat. 2. §-a meghatározza a törvényben használt egyes fogalmakat: e fogalom-értelmezések nem csak az Eat.-re, de minden olyan jogszabályra nézve kötelezően irányadóak, melyek azokat említik. Az Eat. jelenlegi 2. §-ának 21. pontja fogalom-meghatározást tartalmaz: a módosítás - az egyéb törvényi változásokra tekintettel - ezek egy részét hatályon kívül helyezi, másokat részben vagy egészben új fogalom-meghatározásokkal vált fel, illetőleg új fogalmakat is bevezet. Nem változik az aláírás-létrehozó adat, az aláírás-ellenőrző adat, az aláírás-létrehozó eszköz, a biztonságos aláírás-létrehozó eszköz, az elektronikus aláírás, az elektronikus aláírás ellenőrzése, az elektronikus aláírás felhasználása, az elektronikus aláírás-hitelesítési szolgáltató, az elektronikus aláírás definíciója.

Az aláíró a hatályos fogalom-használat szerint az a természetes személy, akihez az elektronikus aláírás hitelesítés-szolgáltató által közzétett aláírás-ellenőrző adatok jegyzéke szerint az aláírás-ellenőrző adat kapcsolódik. A módosítás e fogalmat jelentősen egyszerűsíti, nem az aláírásra való jog keletkezéséhez, hanem - vélelmezve azok jogszerű meglétét - az aláíró megillető alapvető jogosítványokhoz (birtoklás és használat) köti.

Az elektronikus aláírási termék jelenlegi meghatározása szerint olyan szoftver vagy hardver, amely elektronikus aláírással kapcsolatos szolgáltatások nyújtásához, így különösen elektronikus aláírások, illetőleg időbélyegző készítéséhez vagy ellenőrzéséhez használható. Az új fogalom-meghatározás utal arra, hogy a - tartalmilag is bővült - szolgáltatási kör (az elektronikus aláírással kapcsolatos szolgáltatásokon túl ide kapcsolva az elektronikus aláírások, illetőleg időbélyegző készítéséhez vagy ellenőrzéséhez történő felhasználhatóságot is) nyújtásához a hardver- és szoftver mellett egyéb összetevők is igénybe vehetők.

Az Eat. hatályos 2. §-ának 12. pontja határozza meg az elektronikus dokumentum, 13. pontja az elektronikus irat, 14. pontja az elektronikus okirat fogalmát. E megkülönböztetés a gyakorlatban gyakran okozott zavart: a módosítás az elektronikus irat és okirat fogalmi megszüntetése mellett új, egységes elektronikus dokumentum-definíciót vezet be. Az új fogalom-használatnak megfelelő szabályozást a törvény a 18. § (1)-(2) bekezdése tartalmazza.

A - hatályos szövegben az elektronikus iratról rendelkező, de a fentiek szerint okafogyottá vált - 2. § 13. pontja helyébe új fogalom-meghatározás lép: az elektronikus aláírás érvényesítése. A törvény által beépített új 2. § 14. pont a módosítással lehetővé tett elektronikus archiválási szolgáltatás szempontjából kulcsfontosságúnak minősülő érvényességi lánc fogalmát definiálja, amely a módosítás által a törvényben lehetővé tett új szolgáltatási formák sajátosságaihoz kapcsolódóan határoz meg jogszerűségi, hitelességi követelményeket. Az archiválási szolgáltatás összefüggésében a törvény a következő új fogalmakkal egészíti ki az Eat-ot: az archiválás szolgáltató (2. § 22. pontja) valamint - az elvárható biztonságossági szintre is tekintettel lévő technológiai követelményrendszer felállításával - a lenyomat (2. § 26. pontja) definícióival.

A fokozott biztonságú elektronikus aláírás (2. § 15. pontja), az időbélyegző (2. § 16. pontja), a minősített elektronikus aláírás (12. § 17. pontja), a minősített hitelesítés-szolgáltató (12. § 18. pontja) és a tanúsítvány

(12. § 21. pontja) fogalom-meghatározásának módosítása az Eat. új, az egyszerűsítés követelményének megfelelő rendelkezéseinek egymással való összhangját kívánja biztosítani.

Az Eat. 2. §-ának 20. pontja határozza meg az elektronikus aláírással kapcsolatos szolgáltatásokat (Eat. 6. § (1) bekezdés) nyújtó szolgáltatók tevékenységével kapcsolatos részletes eljárási és egyéb működési szabályokat tartalmazó szolgáltatói szabályzat definícióját. A módosítás által lehetővé tett új szolgáltatói formák vonatkozásában a törvény új rendelkezésként ún. hitelesítési rend (2. § 23. pont), valamint időbélyegzési rend (2. § 24. pont) alkalmazását is előírja.

A törvény kiegészíti az Eat-ot az igénybe vevő fogalmával (2. § új pontja). Az új fogalom bevezetése megszünteti az Eat. hatályos szabályozási rendszerének aszimmetrikus, elsődlegesen a szolgáltatói kötelezettségekre, jogosítványokra összpontosító voltát, s a jogbiztonság magasabb fokán teszi lehetővé az ügyféljogok meghatározását és érvényesíthetőségét. Hasonló célból definiálja a törvény önálló fogalomként a (minősített hitelesítés-szolgáltatótól különböző) minősített szolgáltatót (2. § 27. pontja) és a szolgáltatót (2. § 28. pontja) is: a specifikus meghatározások az általános szolgáltató-fogalomhoz képest a törvény más rendelkezéseivel összhangban határoznak meg többletkövetelményeket.

3. § (1) Elektronikus aláírás, illetve dokumentum elfogadását - beleértve a bizonyítási eszközként történő alkalmazást - megtagadni, jognyilatkozat tételére, illetve joghatás kiváltására való alkalmasságát kétségbe vonni - a (2) bekezdés szerinti korlátozással - nem lehet kizárólag amiatt, hogy az aláírás, illetve dokumentum elektronikus formában létezik.

(2) A Magyar Köztársaság Polgári Törvénykönyvének 598-684. §-aiban szereplő, illetve a házasságról, a családról és a gyámságról szóló 1952. évi IV. törvény szerinti jogviszonyokban nem lehet az elektronikus formán kívüli dokumentumokat mellőzve, csak elektronikus aláírást felhasználni, illetve elektronikusan aláírt elektronikus dokumentumot készíteni.

(3) A bírósági eljárások különböző típusaiban - az (1) bekezdésben előírt, bizonyítási eszközkénti felhasználáson túlmenően - eljárási cselekményeket akkor lehet az elektronikus formán kívüli dokumentumokat mellőzve, csak elektronikusan aláírt elektronikus dokumentum, illetve elektronikus aláírás használatával foganatosítani, ha ezt az eljárástípusra vonatkozó jogszabály kifejezetten lehetővé teszi.

(4) Az egyes ágazatokhoz tartozó hatóságok által lefolytatott államigazgatási eljárásokban - az (1) bekezdésben előírt, bizonyítási eszközkénti felhasználáson túlmenően - eljárási cselekményeket akkor lehet az elektronikus formán kívüli dokumentumokat mellőzve, csak elektronikusan aláírt elektronikus dokumentum, illetve elektronikus aláírás használatával foganatosítani, ha ezt

a) az államigazgatási ügy intézése tekintetében az eljárástípusra, illetve az ágazatra vonatkozó jogszabály kifejezetten lehetővé teszi,

b) az önkormányzati államigazgatási, illetve hatósági ügy intézése során pedig azokban az esetekben, ha az a) pont szerinti feltétel fennáll és az önkormányzat - illetékességi területére nézve - az elektronikus ügyintézkést rendeletben lehetővé teszi.

(5) A (3)-(4) bekezdés szerinti esetekben, ha a vonatkozó jogszabály írásos formát ír elő, e követelménynek elektronikusan aláírt elektronikus dokumentum használatával is eleget lehet tenni.

(6) A Kormány a központi közigazgatási szervek és a helyi önkormányzati közigazgatási szervek által készített elektronikusan aláírt elektronikus dokumentumok, valamint az ezekhez felhasznált elektronikus aláírások és hozzájuk tartozó tanúsítványok, illetve az azokat hitelesítő szolgáltatók tekintetében rendeletben külön követelményeket írhat elő.

(7) Jogszabály - az adókötelezettség teljesítésének módját megállapító törvény kivételével - nem teheti elektronikus aláírás felhasználását ügyfél részére kötelezővé.

(8) Minősített tanúsítványt bármely - a (3)-(4) bekezdés szerinti - bírósági vagy államigazgatási eljárásban el kell fogadni.

A 3. § (1) bekezdése tartalmazza a törvény alapvető jellegű központi rendelkezését. E bekezdés határozza meg ugyanis azokat a jogi hatásokat, melyeket az elektronikus forma (közelebbről ennek a törvény további részeiben meghatározott formái) használata esetén nem lehet kétségbe vonni. A bekezdés kimondja ugyanis, hogy az elektronikus aláírás (2. § 6. pont), az elektronikus irat (2. § 13. pont) valamint az elektronikus dokumentum (2. § 13. pont) elfogadását megtagadni, jognyilatkozat tételére, illetve joghatás kiváltására való alkalmasságát kétségbe vonni - a (2) bekezdés szerinti korlátozással - nem lehet kizárólag amiatt, hogy az aláírás, illetve az irat vagy dokumentum elektronikus formában létezik.

A fentiek tekintetében fontos hangsúlyozni a diszpozíció azon megfogalmazását, mely szerint a tilalmakat csak akkor kell figyelembe venni, ha az elektronikus aláírás, irat vagy dokumentum elektronikus formában való létezésével függene össze az elutasítás, megtagadás. Pozitív megfogalmazásban ezt azt jelenti, hogy az eljáró szerv az elektronikus formában felhasználásra kerülő aláírást, iratot vagy dokumentumot akkor köteles

elfogadni, ha az a rá vonatkozó egyéb alaki és anyagi szabályoknak megfelel. Tehát a törvény nyomán az elektronikus forma önmagában nem lehet felhasználást kizáró ok, de az elektronikus dokumentum tartalma, benyújtójának személye vagy egyéb körülmények megalapozhatják az elektronikus dokumentum más okból való elutasítását.

A 26. § (1) bekezdése szerint a törvénynek az elektronikus aláírás bizonyítékként való felhasználására vonatkozó általános szabályát [3. § (1) bekezdés] a hatályba lépést megelőzően keletkezett elektronikus dokumentumokra és aláírásokra is alkalmazni kell. Ennek indoka, hogy a törvény hatályba lépése előtt a jogalkalmazók abból a célból használtak elektronikus aláírásokat, készítettek elektronikus dokumentumokat, hogy azokkal joghatást keletkeztessenek, tehát e céljukat segítjük elő azzal, ha a 3. § (1) bekezdésben szereplő általános (de önmagában joghátrányt nem okozó) szabályt már a törvény hatályba lépése előtt keletkezett elektronikus dokumentumokra is alkalmazni rendeljük.

A fent bemutatott általános szabály célja és tartalma tehát az, hogy az elektronikus forma alkalmazása előtt megnyissa az utat. Ennek nyomán az igazságszolgáltatási, közigazgatási eljárásokban széles körben, a papír-alapú forma számára biztosított jogkövetkezmények mindegyikének kiváltására való alkalmassággal kerülhet felhasználásra az elektronikus aláírás, irat és dokumentum, azonban - természetesen - a 3. § (2)-(4) bekezdések szerinti korlátozásokkal.

A 3. § (1) bekezdése teljesíti azt a történelmi jelentőségű feladatot, melynek nyomán a papír-alapú és az elektronikus forma „törvény előtti egyenlősége” megvalósul.

A (2) bekezdés - az (1) bekezdés utaló szabálya nyomán - bizonyos korlátokat állít fel az elektronikus forma felhasználása tekintetében. E korlátozások a fenti okok miatt kimondásra kerülő általános szabály és a célszerűségi szempontú megszorítások kompromisszumának tekinthetők. A törvény - céljai szerint - legfőképpen a forgalmi élet és a polgárok közigazgatással kapcsolatos viszonyai tekintetében kívánja lehetővé tenni az elektronikus forma használatát. E viszonyok közös jellemzője, hogy dinamikus jellegűek, illetve általában rövidebb távon bírnak jelentőséggel. Tekintettel a technika folyamatos fejlődésére, az elektronikus forma a dinamikus, gyorsan lezáruló életviszonyokban keletkezett jogviszonyok dokumentálására alkalmas. Ezzel ellentétben a (2) bekezdésben megjelölt öröklési jogi, illetve családi jogi jogviszonyok hosszú időhorizontúak, statikus jellegűek. Ennek következtében a törvény e jogviszonyokban nem teszi lehetővé az elektronikus forma kizárólagos használatát. E rendelkezés háttérében az az életszerű felismerés áll, hogy e különös jelentőségű és fenti jellemzőkkel bíró jogviszonyokkal kapcsolatban kizárólag elektronikus forma használatával a jogbiztonság sérülésének veszélye állna fenn. A törvény a jogbiztonság növelése érdekében tehát nem teszi lehetővé kizárólag elektronikus forma használatát, azonban ezt - a hagyományos formák használatával - nem is tiltja meg.

E szabály az Európai Közösség egyik vonatkozó irányelvéből is következik és az azzal való harmonizációt valósítja meg. Az Európai Parlament és a Tanács 2000/31/EK irányelve az információs társadalom szolgáltatásai bizonyos jogi szempontjairól a Belső Piacon, különös tekintettel az elektronikus kereskedelemre („Elektronikus kereskedelmi irányelv”) ugyanis úgy rendelkezik, hogy a jogszabályok kizárólag a családjogi, öröklési jogi ügyekben, illetve a közjegyzői okiratok körében és a hatósági nyilvántartáshoz kötött jogügyletek tekintetében zárhatják ki elektronikus aláírás alkalmazását. Mivel az elektronikus aláírás minél szélesebb körű használata a cél, természetesen mód van arra, hogy a nemzeti jogszabályok ennél kevesebb esetben zárják ki az elektronikus aláírás felhasználását. A törvény az Országos Közjegyzői Kamarával egyeztetve csak a családjogi, illetve öröklési jogi ügyekben zárja ki azt, hogy a felek kizárólag elektronikus aláírást használjanak.

A 3. § további rendelkezései a különböző eljárási típusok tekintetében állapítanak meg szabályokat.

A (3) bekezdés a bírósági eljárások - ezeken belül mind a peres mind a nemperes eljárások - tekintetében kimondja az (1) bekezdés alkalmazását, az elektronikus dokumentumok bizonyítási eszközkénti felhasználása esetén. Az egyes konkrét eljárási cselekményekkel kapcsolatban (ezen elsősorban az iratok beadását kell érteni) azonban a törvény kiköti, hogy ezek tekintetében az elektronikus forma kizárólagos használata csak a vonatkozó eljárási jogszabály alapján (lesz) megengedett. Gyakorlatilag ebből az következik, hogy a bíróságoknál kizárólagosan elektronikus formában történő ügyintézés akkor lehet, ha ezt az adott eljárás-típusra vonatkozó szabály előírja. Ekkor sem lesz azonban az elektronikus ügyintézés egyben kötelező. A módosuló eljárási szabályok a bíróságra nézve kötelezővé fogják tenni a beadványok elektronikus formában történő elfogadását úgy, hogy azokhoz a papíralapú beadványokra nézve előírt jogkövetkezmények fűződjenek, de az elektronikus forma az ügyfelekre nézve nem lesz kötelező [3. § (7) bekezdés].

A (4) bekezdés hasonló rendelkezéseket tartalmaz az államigazgatási eljárások tekintetében. Itt külön kell választani a központi közigazgatási szerveket és a helyi önkormányzatokat. A központi közigazgatási szerveknél, ha jogszabály valamely ügytípusra előírja az elektronikus ügyintézését, ez a közigazgatási

szervekre nézve kötelezettséget, az ügyfeleknek jogot ad erre. A helyi önkormányzati államigazgatási, illetve hatósági ügy során további feltételként kerül megállapításra az önkormányzat erre vonatkozó rendeletének kiadása. Ennek következtében, ha magasabb szintű jogszabály az adott ügytípusra előírta az elektronikus ügyintézés lehetőségét, saját illetékességi területére vonatkozóan minden önkormányzat saját hatáskörében dönt az elektronikus forma használatának rendeletben történő megengedéséről, figyelembe véve a helyi viszonyokat, technikai felkészültséget.

Az (5) bekezdés a (3)-(4) bekezdések tekintetében kimondja, hogy a vonatkozó jogszabályokban előírt írásos formának megfelel az elektronikus irat is (2. § 13. pont). Így az adott jogszabályban nem kell külön deklarálni, hogy az „írásban” szó alatt az elektronikus formát is érteni kell. Az egyes eljárásokban használt írásbeliség elektronikus formában való megengedése tehát e bekezdés rendelkezései alapján kerül a magyar jogrendszerbe.

A (6) bekezdés felhatalmazza a Kormányt, hogy a központi közigazgatási szervek és a helyi önkormányzati közigazgatási szervek által készített elektronikus dokumentumok, valamint az ezekhez felhasznált elektronikus aláírások és hozzájuk tartozó tanúsítványok, illetve az azokat hitelesítő szolgáltatók tekintetében rendeletben külön követelményeket írjon elő.

E bekezdés tehát a közigazgatási eljárások szabályozása tekintetében ad felhatalmazást. E rendelkezést a folyamatosan fejlődő technikai megoldásokhoz való igazodás, a közigazgatási informatika központi koordinálásának igénye és biztonsági követelmények indokolják.

A (7) bekezdés az eddigi szabályok tekintetében garanciális előírást tartalmaz. A nemzetközi tapasztalatok szerint ugyanis súlyos joghátrányt - a jogérvényesítés túlzott megnehezítését - jelent az elektronikus forma ügyfél általi használatának kötelezővé tétele. Ezért a törvény fenntartja az eljárásban ügyféli minőségben résztvevő jogalany választási lehetőségét. Az irányadó jogszabályok alapján tehát az ügyfél választása határozza meg, hogy elektronikus, vagy más formában kívánja eljárási cselekményeit megtenni, de ezeket az írásbeliség teljeskörű jogkövetkezményeivel csak a 3. § (3)-(4) bekezdéseiben írott feltételek fennállása esetén teheti meg.

A (8) bekezdés további, kogens eljárásjogi szabályt állapít meg, amikor kimondja, hogy a minősített tanúsítványt bármely - a (3)-(4) bekezdés szerinti - bírósági vagy államigazgatási eljárásban el kell fogadni, nem következhet tehát be olyan helyzet, hogy az ügyfeleknek a különböző hatóságoknál eltérő - a hatóság által megkövetelt - elektronikus aláírásokat kell használniuk.

Az elektronikus aláírt elektronikus dokumentum, illetve az elektronikus aláírással kapcsolatos szolgáltatások jogkövetkezményei

4. § (1) Ha jogszabály a 3. § (2)-(4) bekezdésében foglaltakon kívüli jogviszonyban írásba foglalást ír elő, e követelménynek eleget tesz az elektronikus aláírt elektronikus dokumentumba foglalás is, ha az elektronikus aláírt elektronikus dokumentumot fokozott biztonságú elektronikus aláírással írják alá.

(2) Ha az elektronikus aláírt elektronikus dokumentumon minősített elektronikus aláírás szerepel és az aláírás ellenőrzésének eredményéből más nem következik, vélelmezni kell, hogy a dokumentum tartalma az aláírás óta nem változott.

(3) A fokozott biztonságú, illetve minősített elektronikus aláírással ellátott elektronikus aláírt elektronikus dokumentum kinyomtatott változatához nem fűződnek az ugyanezen dokumentum elektronikus változatának bizonyító ereje tekintetében előírt szabályok.

(4) Amennyiben az elektronikus aláírási termék rendelkezik az informatikai és hírközlési miniszter (a továbbiakban: miniszter) által kijelölt, illetve a laboratóriumok, a tanúsító és ellenőrző szervezetek akkreditálásáról szóló 1995. évi XXIX. törvény szerinti szakmai akkreditáló bizottságok által akkreditált és tanúsításra jogosult szervezetek, illetőleg a 7. § (3) bekezdése szerinti tanúsító szervezet által kiadott igazolással, az ellenkező bizonyításáig vélelmezni kell, hogy az elektronikus aláírási termék biztonságos, továbbá megfelel az igazolásban megjelölt egyéb követelményeknek.

(5) Amennyiben az aláírás-létrehozó adatot olyan szolgáltató helyezte el az aláírás-létrehozó eszközön, amely az adat elhelyezésekor e szolgáltatás tekintetében a szolgáltatók nyilvántartásában minősítettként szerepelt, az ellenkező bizonyításig vélelmezni kell, hogy az aláírás-létrehozó adat kizárólag a szolgáltatást igénybe vevő birtokában van.

(6) Amennyiben az időbélyegzést olyan szolgáltató végezte, amely az időbélyegzéskor e szolgáltatás tekintetében a szolgáltatók nyilvántartásában minősítettként szerepelt és az időbélyegző ellenőrzésének eredményéből más nem következik, az ellenkező bizonyításáig vélelmezni kell, hogy a dokumentumban foglalt adatok az időbélyegző elhelyezése óta változatlan formában léteztek.

(7) Ha az elektronikus aláírással ellátott elektronikus dokumentum archiválását olyan szolgáltató végzi, amely e szolgáltatás tekintetében a szolgáltatók nyilvántartásában minősített szolgáltatóként szerepel, az ellenkező bizonyításáig vélelmezni kell, hogy az elektronikus dokumentumon elhelyezett elektronikus aláírás vagy időbélyegző, illetve az azokhoz kapcsolódó tanúsítvány az aláírás és időbélyegző elhelyezésének időpontjában érvényes volt.

(8) Ha a papíralapú dokumentumról külön jogszabályban meghatározott módon elektronikus másolatot készítenek, a másolatot tartalmazó elektronikus dokumentumhoz is fűződnék a papíralapú dokumentumhoz jogszabály által fűzött joghatások.

Az Eat. 4-5. §-ai az elektronikus dokumentum, illetve az elektronikus aláírással kapcsolatos szolgáltatások jogkövetkezményeit állapítják meg. A 4. § hatályos (1)-(6) bekezdései az elektronikus aláírással aláírt, illetőleg elektronikus aláírással ellátott dokumentumok, elektronikus aláírási termékek, az aláírás-létrehozó adat és az időbélyegzés vonatkozásában - a törvényben rögzített körülmények megléte esetén - a jogkövetkezményekre nézve vélelmeket állítanak fel: a 4. § (7) bekezdése pedig [a 3. § (2) és (7)-(8) bekezdésének keretein belül] lehetővé teszi, hogy az elektronikus dokumentumhoz illetve az elektronikus aláírással kapcsolatos termékhez törvény további jogkövetkezményeket fűzzön. A módosítások egyrészt az aláírás-létrehozó adat az aláírás-létrehozó eszközön való elhelyezésére és az időbélyegzés elhelyezésére vonatkozó vélelmeket érintik, másrészt pedig - a törvénymódosítással lehetővé vált új szolgáltatási formákra tekintettel - új vélelmeket is felállítanak. A törvény által beiktatott 4. § (5)-(6) bekezdése a szolgáltatókról vezetett nyilvántartások szabályainak változásaira (az Eat. új 19. §-ának a) pontja) tekintettel pontosítja a szöveget, a 2. § (3) bekezdése pedig a - meghatározott feltételeknek megfelelő - elektronikus aláírással ellátott elektronikus dokumentum archiválást végző szolgáltatók és az archivált dokumentumok, illetőleg a papíralapú dokumentumokról készített elektronikus dokumentumokhoz (konverzió) fűződő jogkövetkezményekre nézve állapít meg vélelmet. Míg az első esetben a módosítás megállapítja a vélelem beállításához szükséges követelményrendszert is (az archiválást olyan szolgáltató végzi, amely az archiválási szolgáltatás tekintetében a szolgáltatók nyilvántartásában minősített szolgáltatóként szerepel) a második esetben csak a lehetőséget magát rögzíti, a másolatkészítés módjának megállapítását (az egyes ágazati sajátosságokra is tekintettel levő) külön jogszabályok hatáskörébe utalja. Az újonnan beiktatott két bekezdésre tekintettel az Eat. hatályos 4. § (7) bekezdésének számozása - változatlan tartalommal - 4. § (9) bekezdésre változik.

(9) Törvény - a 3. § (2) és (7)-(8) bekezdésének keretein belül - az elektronikus aláírt elektronikus dokumentumhoz, illetve az elektronikus aláírással kapcsolatos szolgáltatásokhoz további jogkövetkezményt fűzhet.

A 4. § (1) bekezdése, hasonlóan a 3. § (5) bekezdéséhez, az elektronikus formát, mint az írásbeliség megnyilvánulását szabályozza. Általánossá teszi, hogy - a bírósági, illetve hatósági felhasználáson kívüli esetekben - bármely életviszonyban jogszabály által előírt írásba foglalási követelménynek tesz eleget az elektronikus iratba foglalás is, ha legalább fokozott biztonságú elektronikus aláírást használnak. E bekezdés tehát a magánszférában: az üzleti vagy egyéb szerződéses viszonyokban feltétel nélkül teszi lehetővé az elektronikus írásbeliséget. Jelentősége e tekintetben a 3. § (5) bekezdéséhez hasonló.

Kiemelendő, hogy e bekezdés a hagyományos értelemben vett írásbeliség és az elektronikus forma egyenrangúságáról rendelkezik, megvalósítva az 1999/93/EK irányelv - mint Magyarország számára e tekintetben meghatározó jogforrás - előírásai alapján az elektronikus forma diszkriminációjának felszámolását.

A (2) bekezdés vélelmet állapít meg, mely szerint az elektronikus dokumentumot - ide nem értve az elektronikus okiratot - hamisítatlannak (illetve változatlannak) kell tekinteni, ha az elektronikus aláírás ellenőrzéséből - mint technikai jellegű vizsgálatból - más nem következik. E vélelem feltétele, hogy az elektronikus dokumentumot minősített elektronikus aláírással lássák el. A törvény 2. § 17. pontjában kerül megállapításra a minősített elektronikus aláírás fogalma. E fogalom olyan technikai szabályokon alapszik, melyek segítségével a dokumentumban bekövetkező változások az aláírás elhelyezése után ellenőrzési hibát okoznak. E változások egyaránt származhatnak erre irányuló szándékos magatartásból, illetve ezen kívül a dokumentum kezelése során technikai hibákból is. Ebből kifolyólag a vélelem „nem változott” kitétele mind a hamisítatlanság (a szándékos magatartással megvalósított hamisítás hiánya), mind a technikai hibákból fakadó módosulás hiányára utal.

E szabály a Pp.-nek a törvény 29. § (2) bekezdésével módosított 197. § (2) bekezdésében megfogalmazott okirati bizonyítási vélelmet állítja fel az elektronikus okiraton kívüli elektronikus dokumentumok tekintetében, melyek az eljárási szabályok fogalomrendszerében tárgyi bizonyítási eszközök. E szabály feltehetőleg gyorsítja majd az elektronikus kereskedelem, illetve a távmunkavégzés során felmerülő jogviták elbírálását és ezáltal kiszámíthatóbbá teszi e tevékenységeket.

A (3) bekezdés a fokozott biztonságú, illetve minősített elektronikus aláírással ellátott elektronikus dokumentumokról készült nyomtatott másolat (ezek nyomtatott változatának) jogi sorsáról rendelkezik. A bekezdés szerint a fokozott biztonságú vagy minősített elektronikus aláírással ellátott elektronikus dokumentum nyomtatott másolata nem rendelkezik az eredetileg kizárólag elektronikus formában készült dokumentum bizonyító erejével. Ebben az esetben ugyanis nem áll fenn az a technikai biztonság, ami az elektronikus formában megvalósul, ilyenkor pl. fénymásolással könnyen meg lehet változtatni a kinyomtatott dokumentum tartalmát.

E rendelkezés az „egyszerű” elektronikus aláírással (2. § 6. pont) ellátott dokumentum papír-alapú másolatára nem vonatkozik, annak ugyanis a törvény eleve nem tulajdonít különleges bizonyítóerőt. A fokozott biztonságúnak nem minősülő elektronikus aláírás ugyanis nem rendelkezik olyan technikai képességekkel, melyek többletet jelentenének a papírra nyomtatott másolathoz képest. A fokozott biztonságú, vagy minősített elektronikus aláírás azonban jellegénél fogva olyan tulajdonságokkal bír, melyek papírra kinyomtatott formában elvesznek.

A bármely fajta elektronikus aláírással ellátott, majd kinyomtatott elektronikus dokumentumokat a bizonyítékok szabad mérlegelésére vonatkozó szabályok szerint kell megítélni.

A bekezdés nem rendelkezik az elektronikus formában meglévő dokumentum elektronikus másolatára, ebből kifolyólag - tekintettel az elektronikus másolás jellemzőire - az elektronikus másolat teljesen azonos bizonyító erővel bír, mint az eredeti elektronikus dokumentum. Az elektronikus úton történő másolás ugyanis általános körülmények között nem okoz semmiféle módosulást az elektronikus dokumentumokban.

A (4) bekezdés a Miniszterelnöki Hivatalt vezető miniszter által kijelölt, illetve a 7. § (3) bekezdésében megjelölt tanúsító szervezet által kiadott, elektronikus aláírási termékre vonatkozó igazoláshoz (akkreditáció) kapcsolódó vélelmet állapít meg. Ennek értelmében vélelmezni kell, hogy a fenti igazolással ellátott aláírási termék biztonságos, illetve megfelel az igazolásban megjelölt egyéb követelményeknek. E rendelkezés biztosítja az aláírási termék felhasználásának egyszerűségét.

Hasonlóan a (4) bekezdéshez, az (5)-(6) bekezdés is az elektronikus forma felhasználásának megkönnyítése érdekében vélelmeket állapít meg. E vélelmek az aláírás-létrehozó adatot és a dokumentumokban foglaltak változatlanóságát érintik.

A (4)-(6) bekezdések tehát meghatározzák az elektronikus formára vonatkozó alapvető vélelmeket, melyek szabályozása a gyakorlati alkalmazást segíti elő. E vélelmek az elektronikus forma, illetve ennek egyes elemeinek technikai tulajdonságaira vezethető vissza.

A (7) bekezdés lehetővé teszi, hogy a jövőben jogszabály - a megjelölt szabályok keretein belül - további jogkövetkezményeket fűzzön az elektronikus dokumentumokhoz és az elektronikus aláíráshoz kapcsolódó szolgáltatásokhoz. E rendelkezés alapja az a koncepció, mely a törvényt állítja a megjelölt intézmények legfőbb szabályozási forrásaként, azonban teret kíván engedni a további, speciális szabályok kidolgozásának. E szabályok mind anyagi, mind eljárásjogiak lehetnek, a felhatalmazás szükségessége pedig kétségtelenül szükséges az elektronikus forma újszerűsége miatt.

5. § (1) Külföldi székhelyű, illetve lakóhelyű (a továbbiakban: külföldi) hitelesítés-szolgáltató által kibocsátott tanúsítványhoz az e törvényben, illetve a 4. § (7) bekezdése alapján meghatározott jogkövetkezmények fűződnek, ha

a) nemzetközi szerződés így rendelkezik, vagy

b) belföldi székhelyű (a továbbiakban: belföldi) hitelesítés-szolgáltató a (4)-(6) bekezdésben meghatározott módon felelősséget vállal a külföldi hitelesítés-szolgáltató által kibocsátott tanúsítványokért, vagy

c) a hitelesítés-szolgáltató székhelye, illetve lakóhelye az Európai Unió valamely tagállamában van.

(2) Külföldi hitelesítés-szolgáltató által kibocsátott tanúsítványhoz akkor is az e törvényben, illetve a 4. § (7) bekezdése alapján meghatározott jogkövetkezmények fűződnek, ha

a) egy, az Európai Gazdasági Térség valamely tagállamában székhellyel, illetve lakóhellyel rendelkező hitelesítésszolgáltató felelősséget vállal a külföldi hitelesítésszolgáltató által kibocsátott tanúsítványokért, illetve

Az EGT-megállapodás értelmében a belső piacra, így a szolgáltatások szabad áramlására vonatkozó közösségi szabályok kiterjednek valamennyi a Megállapodásban részes államra, azokra is, amelyek nem tagjai az Európai Uniónak. Az EGT-megállapodás hatálya kiterjed az elektronikus aláírások közösségi programjáról szóló 1999/93/EK irányelvre, továbbá az ún. elektronikus kereskedelmi irányelvre (2000/31/EK) is. Ezekkel az irányelvekkel összeegyeztethető szabályozást tartalmaz az elektronikus aláírásról szóló 2001. évi XXXV. törvény. Ennek megfelelően a törvény 5. §-a (1)-(2) bekezdéseinek módosítása indokolt, oly módon, hogy a külföldi székhelyű, illetve lakóhelyű hitelesítés-szolgáltató által kibocsátott tanúsítványhoz a törvényben meghatározott jogkövetkezmények - többek között - akkor fűződjenek, ha a hitelesítés-szolgáltató székhelye, illetve lakóhelye nem az Európai Unió, hanem az EGT-megállapodásban részes valamely tagállamában van, továbbá akkor is, ha egy, nem az Európai Unió, hanem az Európai

Gazdasági Térségről szóló Megállapodásban részes valamely tagállamában székhellyel, illetve lakóhellyel rendelkező hitelesítés-szolgáltató felelősséget vállal a külföldi hitelesítés-szolgáltató által kibocsátott tanúsítványokért. A szolgáltatásnyújtás feltételeiről rendelkező 7. §-ának módosítása is szükséges, oly módon, hogy a Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyelete által nyilvántartásba vett, tanúsításra jogosult szervezetek által kiadott igazolással egyenértékűnek tekintendő nem csupán az Európai Unió, hanem az EGT valamely tagállamában nyilvántartásba vett tanúsító szervezet által kiadott igazolás is.

b) a külföldi hitelesítés-szolgáltató teljesíti az Európai Közösség vonatkozó irányelvében foglalt előírásokat, és egy tagállamban létrehozott önkéntes akkreditációs rendszer keretében akkreditálták.

(3) Az (1) bekezdés b) pontja szerinti felelősségvállalásra a belföldi hitelesítés-szolgáltatók tekintetében a (4)-(6) bekezdéseket kell alkalmazni.

(4) Belföldi hitelesítés-szolgáltató szerződésben felelősséget vállalhat külföldi hitelesítés-szolgáltató által kibocsátott tanúsítványért, ennek során a 9. § (2) bekezdése szerint korlátozhatja felelősségét.

(5) A (4) bekezdés szerinti felelősségvállalás úgy is történhet, hogy a belföldi hitelesítés-szolgáltató tanúsítványt bocsát a külföldi hitelesítés-szolgáltató rendelkezésére (a továbbiakban: felülhitelesítés), melyet a külföldi hitelesítés-szolgáltató a saját maga által kibocsátott tanúsítványhoz csatolhat.

(6) A hitelesítés-szolgáltató a felelősségvállalást, illetőleg felülhitelesítést haladéktalanul köteles bejelenteni a Nemzeti Hírközlési Hatóságnak (a továbbiakban: Hatóság), amely jegyzéket tesz közzé a felelősségvállalások tényéről, módjáról, korlátairól és az azokkal érintett külföldi hitelesítés-szolgáltatókról, valamint arról, hogy a felelősséget vállaló belföldi hitelesítés-szolgáltató a 7. § (1) bekezdés vagy a 8. § (1) bekezdés rendelkezéseinek felel-e meg.

(7) Az (1)-(2) bekezdésben foglaltakon kívüli külföldi székhelyű hitelesítés-szolgáltató által hitelesített tanúsítványhoz a 3. § (1) bekezdése szerinti jogkövetkezmények fűződnek.

Az elektronikus aláírás és dokumentumok felhasználása során jellemző az országhatárok átlépése, különös tekintettel a nemzetközi számítógépes hálózatok dinamikus fejlődésére. Figyelembe véve az Európai Közösség vonatkozó előírásait is, a törvény az 5. §-ban határozza meg azokat a szabályokat, melyek a nemzetközi átjárhatóságot hivatottak biztosítani.

E szabályok két csoportját szükséges megkülönböztetni: egyrészt az általános értelemben külföldinek minősülő hitelesítés-szolgáltatókra vonatkozó előírásokat, másrészt az Európai Közösségek szabályainak megtartását igazolni tudó, vagy ott székhellyel illetve lakóhellyel rendelkező szolgáltatókra vonatkozó rendelkezéseket. E megkülönböztetés az 5. § (1) illetve (2) bekezdésében ölt testet. Az Európai Közösségben székhellyel illetve lakóhellyel rendelkező szolgáltatókra vonatkozó speciális szabályok alapja az a tény, hogy a törvény - az Európai Unióba való belépésünkkel - az Európai Közösség vonatkozó irányelvvel harmonizáló normává fog válni, ha hatályba lépnek egyes - a harmonizációt teljessé tevő - szabályai, mint pl. az 5. § (2) bekezdése.

Az 5. § külföldinek a külföldi székhellyel vagy lakóhellyel rendelkező szolgáltatót minősíti. A külföldi székhelyű hitelesítés-szolgáltató által hitelesített tanúsítvánnyal ellátott elektronikus dokumentumra (külföldi aláírású elektronikus dokumentum) a belföldi székhelyű hitelesítés-szolgáltató által kibocsátott tanúsítvánnyal ellátott elektronikus dokumentumhoz (belföldi aláírású elektronikus dokumentum) e törvényben, vagy más törvényben megállapított jogkövetkezmények fűződnek egyes esetekben.

Az (1) bekezdés három esetben biztosítja a külföldi aláírású elektronikus dokumentumnak a belföldi aláírású elektronikus dokumentumhoz fűződő jogkövetkezményeket:

a) nemzetközi szerződés alapján,

b) felelősségvállalás esetén,

c) ha a szolgáltató székhelye vagy lakóhelye az Európai Unió valamely tagállamában van.

Ez utóbbi szabály csak az Európai Unióhoz való csatlakozásunkkor fog hatályba lépni. Az a) és c) pontban megjelölt esetekben a jogkövetkezmények ex lege beállnak, a b) pont esetén azonban egy magyar székhelyű vagy lakóhelyű szolgáltató közreműködése szükséges.

A (2) bekezdés a) pontjának rendelkezése az Európai Unióban székhellyel vagy lakóhellyel rendelkező szolgáltatók speciális helyzetét veszi alapul. E speciális norma az (1) bekezdés c) pontján alapul, melynek következtében e szolgáltatók felelősségvállalása a magyar szolgáltatókkal azonos jogkövetkezményt vált ki. E szolgáltatók felelősségvállalásának további szabályait azonban nemzeti joguk rendezi.

A b) pont az a) ponttal egyező jogkövetkezményeket állapít meg az Európai Unióban létrehozott akkreditációs rendszer tekintetében, azonban itt további követelményként támasztja az Európai Unió irányelvnek megfelelő működést.

A magyar hitelesítés-szolgáltató felelősségvállalásának szabályait a (4)-(6) bekezdések rendezik. A (4) bekezdés rögzíti, hogy a felelősségvállalás módja szerződéskötés, az (5)-(6) bekezdés pedig megállapítja

ennek egyik speciális esetének: a felülhitelesítésnek a részletesebb szabályait. E megkülönböztetés lehetőségét biztosít arra, hogy a hazai szolgáltatók a konkrét külföldi szolgáltatóval való viszonyuknak megfelelően legyenek képesek eljárni.

A szerződéses felelősségvállalás - (4) bekezdés - esetének legfontosabb sajátossága a felelősségkorlátozás [9. § (2) bekezdés] lehetősége.

A felülhitelesítés során a belföldi hitelesítés-szolgáltató tanúsítványt bocsát a külföldi hitelesítés-szolgáltató rendelkezésére, e tanúsítványt a külföldi szolgáltató saját tanúsítványaihoz csatolhatja. E megoldás következtében a felelősségvállalás ténye minden kiadott tanúsítványon nyomkövethető.

Az 5. § (6) bekezdése a szolgáltatást igénybevevők érdekeit védve, a jogbiztonság szempontját szem előtt tartva a felelősségvállalás mindkét módja esetén haladéktalan bejelentési kötelezettséget ír elő. A bejelentést az elektronikus aláírási szolgáltatások felügyeleti szerve: a Hírközlési Főfelügyelet (a továbbiakban: Felügyelet) irányába kell teljesíteni, a felelősségvállalást megalapozó jognyilatkozat megtételét követően azonnal. A bejelentések alapján a Felügyelet jegyzéket tesz közzé, melyből a szolgáltatásokat igénybe vevő jogalanyok tájékozódhatnak a felelősségvállalás tényéről, módjáról, korlátairól, valamint a hitelesítés-szolgáltató jellegéről. E rendelkezések indokoltságát alapozza meg az a körülmény, hogy az elektronikus aláírással kapcsolatos szolgáltatások társadalmi feladatukat csak megfelelő közbizalom mellett képesek teljesíteni, e közbizalom elősegítése pedig a törvény alapján többek között a Felügyelet feladata.

A (7) bekezdés az eddig kiemeltéken kívüli külföldi aláírású elektronikus dokumentumok bizonyító erejét rendezi: kimondja, hogy ezek tekintetében is alkalmazandó a 3. § (1) bekezdése, tehát a törvénynek a bizonyítási eszközökre és az elektronikus dokumentumok elfogadására vonatkozó központi normája, az abban foglaltakat meghaladó bizonyítóerő azonban ezekhez az elektronikus dokumentumokhoz nem fűződik.

A szolgáltatások

6. § (1) Az elektronikus aláírással kapcsolatos szolgáltatások (a továbbiakban: szolgáltatás) különösen a következők:

- a) elektronikus aláírás hitelesítés-szolgáltatás (a továbbiakban: hitelesítés-szolgáltatás),*
- b) időbélyegzés,*
- c) aláírás-létrehozó eszközön az aláírás-létrehozó adat elhelyezése,*
- d) elektronikus archiválás szolgáltatás.*

(2) A hitelesítés-szolgáltatás keretében a hitelesítés-szolgáltató azonosítja az igénylő személyét, tanúsítványt bocsát ki, nyilvántartásokat vezet, fogadja a tanúsítványokkal kapcsolatos változások adatait, valamint nyilvánosságra hozza a tanúsítványhoz tartozó szabályzatokat, az aláírás-ellenőrző adatokat és a tanúsítvány aktuális állapotára (különösen esetleges visszavonására) vonatkozó információkat.

(3) Időbélyegzés során a szolgáltató az elektronikusan aláírt elektronikus dokumentumhoz időbélyegzőt kapcsol.

(4) Az elektronikus archiválás szolgáltatás keretében a szolgáltató

a) a letagadhatatlanság biztosítása és a dokumentumok hiteles megőrzése céljából archiválja az archiválás időpontjában létező érvényességi láncot;

b) biztosítja az érvényességi lánc sérthetlenségét az ahhoz tartozó elektronikus aláírások érvényességének hosszú távú ellenőrizhetősége érdekében;

c) az érvényességi láncot az igénybe vevő kérésére részére haladéktalanul átadja;

d) kérelemre igazolást bocsát ki az általa archivált elektronikus dokumentummal vagy érvényességi láncsal kapcsolatban.

(5) Az (1) bekezdés *a)-d)* pontjai szerinti szolgáltatásokat egyenként vagy azok közül bármelyiket együttesen is lehet nyújtani. A minősített hitelesítés-szolgáltató jogosult nem minősített tanúsítványt is kibocsátani. A hitelesítés-szolgáltató jogosult arra, hogy tanúsítványokat különböző feltételekkel (pl. felelősségvállalás mértéke, valamely hitelesítési rendnek való megfelelés) bocsásson ki.

(6) Szolgáltatási szerződés érvényességéhez a szerződés írásba foglalása szükséges.

A törvény 6. §-a felsorolja az elektronikus aláírással kapcsolatos szolgáltatásokat (1. §), melyek:

- a hitelesítés-szolgáltatás,

- az időbélyegzés,

- az aláírás-létrehozó adat aláírás létrehozó eszközön való elhelyezése.

Továbbá a 6. § röviden kifejti az elektronikus aláírással kapcsolatos szolgáltatások tartalmát (ha ez meghatározásra szorul).

A törvény 6. § (2) bekezdése szerint a hitelesítés-szolgáltatást nyújtó szervezet (személy) a hitelesítés-szolgáltatás keretében

- azonosítja a tanúsítvány igénylőjének a személyét és tanúsítványt bocsát ki,
- nyilvántartásokat vezet,
- fogadja a tanúsítványokkal kapcsolatos változások adatait,
- nyilvánosságra hozza a tanúsítványhoz tartozó szabályzatokat, az aláírás-ellenőrző adatokat és a tanúsítvány aktuális állapotára vonatkozó információkat.

A hitelesítés-szolgáltatást végző az előbb felsorolt valamennyi feladatot a hitelesítés-szolgáltatás részeként saját maga köteles végezni, ezen feladatok végzésért teljes körű felelősséggel tartozik.

Az időbélyegzés tulajdonképpen az elektronikus dokumentumhoz kapcsolódó időbélyegző előállításából áll. Az időbélyegző is egy elektronikus aláírás, melynek alapvető célja, hogy az elektronikus dokumentum adott időpontbeli létezését igazolja, valamint azt, hogy annak tartalma az időbélyegző elhelyezése óta nem változott. Ezért a törvény szerint az időbélyegzőre a tanúsítványra, a minősített időbélyegzőre pedig a minősített tanúsítványra vonatkozó rendelkezéseket kell megfelelően alkalmazni, valamint az időbélyegzés-szolgáltatóra pedig a hitelesítés-szolgáltatóra vonatkozó szabályokat.

Az aláírás-létrehozó adat aláírás-létrehozó eszközön való elhelyezése önállóan is végezhető tevékenység, ezért nevesíti a törvény önálló szolgáltatásként.

A (4) bekezdés szerint egy szolgáltató egyszerre több fajta elektronikus aláírással kapcsolatos szolgáltatást is végezhet, sőt adott szolgáltató több típusú tanúsítványt is kibocsáthat, valamint minősített hitelesítés-szolgáltató is jogosult nem minősített tanúsítvány kibocsátására is.

A törvény végig a hitelesítés-szolgáltatás szabályozására koncentrált, ugyanakkor hatálya az időbélyegzésre és az aláírás-létrehozó adat elhelyezésre is kiterjed. Ennek a kérdésnek a megoldását adja a 6. § (5) bekezdése, amikor kimondja, hogy az időbélyegzés-szolgáltatóra és az aláírás-létrehozó adat elhelyezőjére a hitelesítés-szolgáltatóra, az általuk végzett tevékenységre (annak befejezésére és megkezdésére) a hitelesítés-szolgáltatásra vonatkozó rendelkezéseket kell alkalmazni.

A 6. § (6) bekezdése a szolgáltatásokat igénybevevők szempontjából különösen fontos garanciális rendelkezést tartalmaz. Kimondja, hogy szolgáltatási szerződés érvényességéhez a szerződés írásba foglalása szükséges.

Bejelentés

7. § (1) A 6. § (1) bekezdésének a)-d) pontja szerinti elektronikus aláírással kapcsolatos szolgáltatás végzését a belföldi lakóhelyű vagy belföldön tartózkodási hellyel rendelkező természetes személy, illetve belföldi székhelyű (telephelyű) jogi személy vagy jogi személyiség nélküli szervezet 30 nappal a szolgáltatás megkezdését megelőzően köteles bejelenteni a Hatóságnak.

(2) A bejelentéshez csatolni kell:

- a) a szolgáltatási szabályzatot,
- b) az általános szerződési feltételeket,
- c) a kérelmező, illetőleg alkalmazottja büntetlen előéletét, továbbá szakképzettségét igazoló okirat hiteles másolatát,
- d) a felelősségbiztosítás, valamint a külön jogszabályban meghatározott egyéb pénzügyi erőforrás meglétét igazoló iratokat, valamint
- e) hitelesítés-szolgáltatás esetén a szolgáltató által kibocsátott hitelesítési rendet, időbélyegzés szolgáltatás esetén pedig a szolgáltató által kibocsátott időbélyegzési rendet.

(3) A szolgáltatónak nyilatkoznia kell arról, hogy tevékenységét minősített szolgáltatóként kívánja-e folytatni.

(4) A „minősített” jelzöt elektronikus aláírással kapcsolatos szolgáltatáshoz kapcsolódóan hirdetésében, hivatalos levelezése során, az általa kibocsátott tanúsítványban vagy bármely egyéb módon csak az e törvény szabályai szerint nyilvántartásba vett minősített szolgáltató használhatja.

(5) Tanúsítvány és időbélyegző előállításához, valamint minősített elektronikus aláírás létrehozásához kizárólag olyan aláíró eszköz és egyéb elektronikus aláírási termék használható, amely rendelkezik a Hatóság által nyilvántartásba vett, tanúsításra jogosult szervezetek által erre a célra kiadott igazolással. E feltétel meglétét a Hatóság az aláíró eszköz, illetve a szolgáltató nyilvántartásba vételével egyidejűleg, illetve azt követően is ellenőrzi.

(6) A (5) bekezdés tekintetében el kell fogadni az Európai Unió valamely tagállamában nyilvántartásba vett tanúsító szervezet által kiadott igazolást.

(7) Amennyiben a szolgáltató működésében a bejelentéshez képest változás következik be, köteles azt - 30 nappal a változás bevezetése előtt - bejelenteni a Hatóságnak.

A törvény - az Európai Unió vonatkozó irányelvének implementálását ellenőrző, a Bizottság megrendelésére készült szakértői jelentés alapján - módosítja az Eat. szolgáltatásnyújtás általános

feltételrendszerére vonatkozó szabályozását. Az új szabályok szerint nem változik a 6. § (1) bekezdés a)-d) pontja szerinti szolgáltatások nyújtására jogosultak köre, illetőleg a bejelentésre nyitva álló határidő. Lényeges viszont, hogy a bejelentés időpontjában minden, a nyilvántartásban majd közzétételre kerülő, a szolgáltatóra és az általa nyújtani kívánt szolgáltatásra vonatkozó információ rendelkezésére álljon: ezért bővül a bejelentéshez kötelezően csatolandó mellékletek köre, s a szolgáltatóknak ezen túlmenően nyilatkoznia kell arról is, hogy tevékenységét minősített szolgáltatóként kívánja-e folytatni.

A törvény az Eat 7. §-ának új (3)-(4) bekezdésében szabályozza az elektronikus aláírással kapcsolatos szolgáltatásra vonatkozó „minősített” jelző használatának jogosultságát, megszünteti a fokozott biztonsági és minősített elektronikus aláírás, illetőleg az időbélyegző előállításához használt aláíró eszközökre és egyéb elektronikus aláírási termékekre vonatkozó előzetes akkreditáció és nyilvántartásba vétel kötelezettségét (az EU tagállamaiban nyilvántartásba vett tanúsító szervezetek által kiadott igazolásokat is elfogadva bevezeti viszont azt a tanúsítvány és időbélyegző előállításához használt eszközökre), illetőleg a szolgáltató működésével kapcsolatos változások vonatkozásában a Hatóság felé bejelentési kötelezettséget állapít meg. A szemléletbeli megújulást tükrözi a 7-8. § címének változása is: a hatályos „A szolgáltatások nyújtásának feltételei” cím „Bejelentés”-re módosul.

8. § (1) A minősített szolgáltató működése során folyamatosan köteles megfelelni az alábbi követelményeknek:

a) a természetes személy, illetőleg a jogi személy vagy jogi személyiséggel nem rendelkező szervezet vezető tisztviselője, illetőleg vezetője és alkalmazottai büntetlen előéletűek;

b) a természetes személy, a jogi személy vagy jogi személyiséggel nem rendelkező szervezet vezető tisztviselője, illetőleg vezetője vagy alkalmazottja a külön jogszabályban meghatározott szakképesítéssel rendelkezik;

c) a tevékenység biztonságos folytatásához szükséges, külön jogszabályban meghatározott pénzügyi háttérrel és felelősségbiztosítással rendelkezik;

d) biztosítja a tevékenység végzéséhez szükséges, az e törvény 1. és 3. számú melléklete szerinti egyéb feltételeket.

(2) A Hatóság a büntetlen előélet ellenőrzése céljából jogosult adatot igényelni a büntettek nyilvántartásából.

A szolgáltatók adatszolgáltatási kötelezettsége

8/A. § (1) A Hatóság feladatai ellátásához szükséges felmérések, elemzések és értékelések készítése céljából határozattal, határidő megjelölésével adatszolgáltatási kötelezettséget írhat elő a törvény hatálya alá tartozó tevékenységet folytató szolgáltatók számára. Az adatszolgáltató az adatokat a Hatóság által megjelölt határidőre, a Hatóság által kért formában, hiánytalanul és a valóságnak megfelelően köteles szolgáltatni. Amennyiben az adatszolgáltató e kötelezettségnek nem tesz eleget, úgy a Hatóság a törvény 22. §-ában foglalt szankciót alkalmazhatja. A Hatóság a törvény hatálya alá tartozó tevékenységet végző szolgáltatókat önkéntes alapon - a vonatkozó jogszabályi rendelkezések keretei között - más, személyes adatnak nem minősülő adatok szolgáltatására is felhívhatja.

(2) A Hatóság köteles az általa meghatározott adatok kezeléséről és felhasználásáról, továbbá az adatkezelés jogszabályban meghatározott céljáról az adat szolgáltatóját - az adatszolgáltatási kötelezettség előírásával, vagy a nem kötelező adatszolgáltatásról szóló felhívással együtt - tájékoztatni. Amennyiben az adatszolgáltatás elrendelése az (1) bekezdés alapján kötelező határozattal történik, a Hatóság köteles az adatszolgáltató figyelmét a nem határidőben vagy nem a megfelelő formátumban történő, hiányos, vagy nem a valóságnak megfelelő adatszolgáltatás jogkövetkezményeire felhívni, és a (4) bekezdés szerinti jogorvoslat lehetőségéről tájékoztatni, egyébként pedig a felhíváson feltüntetni, hogy az adatszolgáltatás nem kötelező.

(3) A Hatóság a piacfelmérő, elemző és értékelő feladataihoz felhasználhatja az Országos Statisztikai Adatgyűjtési Program keretében a törvény hatálya alá tartozó tevékenységet végző szolgáltatók által szolgáltatott adatokat.

(4) A Hatóság az e § alapján szolgáltatott adatokat nem használhatja fel a szolgáltató elleni eljárás lefolytatására. Erről a Hatóság a szolgáltatót az adatszolgáltatásra kötelezéssel, illetve felhívással egy időben tájékoztatni köteles.

Önkéntes akkreditáció

8/B. § (1) A szolgáltató szervezetének, rendszerének, valamint a szolgáltatás során alkalmazott termékeknek és hálózatnak a külön jogszabály szerinti informatikai biztonsági követelményeknek, vagy más önként vállalt követelményeknek való megfelelést önkéntes akkreditációs rendszer keretében tanúsíthatja, s a tanúsítás tényét hirdetésében, hivatalos levelezése során és bármely egyéb módon használhatja.

(2) A létrejött önkéntes akkreditációs rendszert a Hatóságnak a működés megkezdésekor be kell jelenteni. A bejelentésnek tartalmaznia kell az önkéntes akkreditációs rendszer elnevezését, a működtetésért felelős személy vagy szervezet nevét és székhelyét (lakóhelyét, telephelyét, működési helyét). A bejelentett adatokban bekövetkezett változásokat a működtető a Hatóságnak a változásokat követő 30 napon belül köteles bejelenteni.

(3) A szolgáltató köteles bejelenteni a Hatóságnak, amennyiben szervezetének, rendszerének, valamint a szolgáltatás során alkalmazott termékeknek és hálózatnak a külön jogszabály szerinti informatikai biztonsági követelményeknek, vagy más önként vállalt követelményeknek való megfelelését önkéntes akkreditációs rendszer keretében tanúsította. A bejelentésnek tartalmaznia kell a szolgáltató nevét, székhelyét, (lakóhelyét, telephelyét, működési helyét), az önkéntes akkreditációs rendszer elnevezését, valamint a tanúsítás érvényességi időtartamát. A bejelentett adatok körében bekövetkezett változásokat a szolgáltató a Hatóságnak a változásokat követő 30 napon belül köteles bejelenteni.

Alapvető társadalmi érdek, hogy az elektronikus aláírással összefüggő szolgáltatások piacáról, annak változásairól, a piaci szereplők helyzetéről a - nem felügyeleti jogkörét gyakorló - Hatóság átfogó tájékoztatást szerezzen: ez teszi lehetővé az elektronikus aláírás társadalmi elterjesztését célzó programok irányának megállapítását, s segíti a még meglévő akadályok felszámolásáról rendelkező döntések meghozatalát. A törvény - önálló alcím („A szolgáltatók adatszolgáltatási kötelezettsége”) alatt - a törvény hatálya alá tartozó szolgáltatók és a Hatóság dinamikus kapcsolatrendszerében állapít meg sajátos eljárási szabályokat. Az adatok szolgáltatása és felhasználása egyrészt célhoz kötött (a Hatóság a feladatai ellátásához szükséges felmérések, elemzések és értékelések készítése érdekében igényelhet adatokat, s a szolgáltatott adatok nem használhatók fel a szolgáltató ellen eljárás lefolytatására), másrészt a Hatóság aktusát (a határidőt, formát, a mulasztási szankciókat s az adatkezelés és felhasználás módjáról való tájékoztatást is magában foglaló határozat) igényli. A szolgáltató adatszolgáltatása önkéntes is lehet: ebben az esetben (az adatszolgáltatás nem kötelező voltára való figyelmeztetés mellett) annak teljesítésére külön fel kell hívni a szolgáltatót. Az önkéntes adatszolgáltatásra vonatkozó, további garanciális szabály, hogy arra csak a vonatkozó jogszabályi rendelkezések keretei között, s más, személyes adatnak nem minősülő adatok vonatkozásában kerülhet sor. A Hatóság a piacfelmérő, elemző és értékelő feladataihoz felhasználhatja az Informatikai és Hírközlési Minisztérium számára az Országos Statisztikai Adatgyűjtési Program keretében a törvény hatálya alá tartozó tevékenységet végző szolgáltatók által szolgáltatott adatokat is.

A hitelesítés-szolgáltatási tevékenység

9. § (1) A szolgáltató a szerződéskötést megelőzően köteles tájékoztatni az igénybe vevőt a szolgáltatás felhasználásának módjáról, biztonsági fokáról, amennyiben a szolgáltató rendelkezik önkéntes akkreditációs rendszer keretében szerzett - különösen a szervezetének, rendszerének, valamint a szolgáltatás során alkalmazott termékeknek és hálózatnak a külön jogszabály szerinti informatikai biztonsági követelményeknek, vagy más önként vállalt követelményeknek való megfelelését igazoló - tanúsítással, úgy erről a tényről, továbbá szolgáltatási szabályzatáról, valamint a szerződés feltételeiről, különösen a (2) bekezdés szerinti korlátozásokról. Amennyiben a szolgáltatás működésének megkezdését követően a 20. § (3) bekezdésében foglalt vizsgálat még nem zárult le, a szolgáltató köteles erről az igénybe vevőt tájékoztatni.

Az EAI 2. cikkének (13) bekezdése rendelkezik az önkéntes akkreditáció lehetőségéről: ez olyan, kifejezetten a hitelesítés-szolgáltatásokra vonatkozó jogokat és kötelezettségeket meghatározó engedélyt jelent, amelyet az érintett hitelesítés-szolgáltató kérelmére az az állami vagy magánszervezet ítél oda, amely az ilyen jogok és kötelezettségek megállapítását, felügyeletét végzi. Ez esetben a hitelesítés-szolgáltatónak mindaddig nincs joga az engedélyből adódó jogok gyakorlására, amíg e szerv vagy szervezet határozatát meg nem kapta. A szakmai önszabályozás eszköztárának bővülését, nagyobb felelősségvállalását támogató, az igénybe vevők a szolgáltatóba és szolgáltatásaiba való bizalmát erősíteni tudó lehetőségről az EAI hatályos szövege csak közvetett módon, a törvény 3. számú Mellékletében, a minősített hitelesítés-szolgáltatókra vonatkozó előírások között rendelkezik. E § célja, hogy az önkéntes akkreditációt minden szolgáltató szervezet, rendszer, termék stb. vonatkozásában lehetővé tegye. A - többletkövetelményeknek való megfelelést vállaló - szolgáltató alapvető érdeke, hogy megfelelőségét a szolgáltatása iránt érdeklődő ügyfelek és az igénybe vevők tudomására hozza, ezért a törvény lehetővé teszi, hogy a tanúsítás tényét a szolgáltató hirdetésében, hivatalos levelezése során és bármely egyéb módon feltüntettesse.

(2) A hitelesítés-szolgáltató a minősített tanúsítványban meghatározhatja a tanúsítvány felhasználásának tárgybeli, földrajzi vagy egyéb korlátait, illetve az egy alkalommal vállalható kötelezettség legmagasabb értékét.

(3) A hitelesítés-szolgáltató a 12. §-ban foglalt jogosítványaival élve azonosítja az igénylő személyét, majd a saját elektronikus aláírással aláírt tanúsítvánnyal hitelesíti az igénylő elektronikus aláírását.

(4) A tanúsítványnak az abban feltüntetett adatokat a valóságnak megfelelően kell tartalmaznia. A szolgáltatás igénylője jogosult kérni, hogy a tanúsítványban a hitelesítés-szolgáltató álnevet tüntessen fel.

(5) A hitelesítés-szolgáltatónak biztosítania kell, hogy az aláírás-létrehozó adat, illetve az aláírás-ellenőrző adat egyedi legyen, és egymást kiegészítő módon legyen használható, ha mindkettő a hitelesítés-szolgáltatótól származik.

(6) A hitelesítés-szolgáltató fogadja és feldolgozza a tanúsítványokkal kapcsolatos változások adatait, nyilvántartást vezet a tanúsítványok aktuális helyzetéről, esetleges felfüggesztéséről, illetve visszavonásáról. Ezeket, valamint a tanúsítvány kibocsátásra vonatkozó saját szabályzatait és az aláírás-ellenőrző adatokat, továbbá a visszavont tanúsítványok nyilvántartását közcélú távközlő hálózatok segítségével bárki számára hozzáférhető és folyamatosan elérhető módon közzéteszi.

(7) A hitelesítés-szolgáltató a tanúsítványokkal kapcsolatos elektronikus információkat - beleértve az azok előállításával összefüggőket is - és az ahhoz kapcsolódó személyes adatokat legalább a tanúsítvány érvényességének lejártától számított tíz évig, illetőleg az elektronikus aláírással, illetve az azzal aláírt elektronikus dokumentummal kapcsolatban felmerült jogvita jogerős lezárásáig megőrzi, valamint ugyanezen határidőig olyan eszközt biztosít, mellyel a kibocsátott tanúsítvány tartalma megállapítható. E megőrzési kötelezettségnek a hitelesítés-szolgáltató minősített archiválási szolgáltató igénybevételével is eleget tehet.

(8) A hitelesítés-szolgáltató tevékenységi köréből csak az új tanúsítvány kibocsátást szüneteltetheti.

A törvény 9. §-a a szolgáltatás nyújtással kapcsolatos egyes lényeges kérdéseket rendezi. Az egyes bekezdések sorrendben a következő kérdéseket érintik:

- a szolgáltatás igénybe vevőjének tájékoztatása
- a tanúsítvány felhasználásának egyoldalú korlátozása
- a tanúsítvány kibocsátó azonosítása
- a tanúsítványok tartalma
- a hitelesítés-szolgáltató nyilvántartás-vezetési kötelezettsége
- a tanúsítványokkal kapcsolatos elektronikus információk megőrzése

Az (1) bekezdés szerint a szolgáltató a szerződéskötést megelőzően köteles tájékoztatni a szolgáltatást igénylőt a szolgáltatás felhasználásának módjáról, biztonsági fokáról, szolgáltatási szabályzatáról, a szerződés feltételeiről, és a tanúsítvány felhasználásának korlátozásáról.

A (2) bekezdés szerint a hitelesítés-szolgáltató a minősített tanúsítványban meghatározhatja a tanúsítvány felhasználásának tárgyi, földrajzi vagy egyéb korlátait, illetve az egy alkalommal vállalható kötelezettség legmagasabb értékét.

A rendelkezés célja, hogy a szolgáltatók a tevékenységükkel kapcsolatos kockázatukat csökkenthessék. A törvény külön kiemeli, hogy erről a szolgáltatás igénybevevőit megfelelően tájékoztatni kell.

A (3) bekezdés kötelezi a szolgáltatót arra, hogy az általa kibocsátott tanúsítványt saját elektronikus aláírásával lássa el. Ez a rendelkezés tulajdonképpen azt is eredményezi, hogy a tanúsítvány kizárólag elektronikus formában létezhet.

A (4) bekezdés szerint a tanúsítványnak tartalmaznia kell a 2. számú mellékletben meghatározott adatokat. A 2. számú melléklet szerint a minősített tanúsítványnak tartalmaznia kell annak megjelölését, hogy a tanúsítvány minősített tanúsítvány, a hitelesítés-szolgáltató és székhelyének (ország-) azonosítóját, az aláíró nevét, vagy egy álnevet, ennek jelzésével, az aláírónak külön jogszabályban, illetve a szolgáltatási szabályzatban, illetőleg az általános szerződési feltételekben meghatározott speciális jellemzőit, a tanúsítvány szándékolt felhasználásától függően, azt az aláírás-ellenőrző adatot, amely az aláíró által birtokolt aláírást létrehozó adatnak felel meg, a tanúsítvány érvényességi idejének kezdetét és végét, a tanúsítvány azonosító kódját, az adott minősített tanúsítványt kibocsátó hitelesítés-szolgáltató fokozott biztonságú elektronikus aláírását, a tanúsítvány használhatósági körére vonatkozó esetleges korlátozásokat, a tanúsítvány felhasználásának korlátait, valamint más személy (szervezet) képviselőjére jogosító elektronikus aláírás tanúsítványa esetén a tanúsítvány ezen minőségét és a képviselt személy (szervezet) adatait.

A (5) bekezdés szerint a hitelesítés-szolgáltatónak biztosítania kell, hogy az aláírás-létrehozó adat, illetve az aláírás-ellenőrző adat egyedi legyen (tehát minden aláírónak más magánkulcsa legyen) és egymást kiegészítő módon legyen használható, vagyis az aláírás-ellenőrző adatnak alkalmasnak kell lennie arra, hogy segítségével az aláírást ellenőrző fél megbizonyodhasson arról, hogy az aláírást az aláírás-létrehozó adattal készítették.

A (6) bekezdés a hitelesítés-szolgáltató nyilvántartás-vezetési kötelezettségével (6. §) kapcsolatos egyes részletszabályokat tartalmazza. A hitelesítés-szolgáltató köteles fogadni és feldolgozni a tanúsítványokkal kapcsolatos változások adatait, valamint nyilvántartást vezet a tanúsítványok aktuális helyzetéről, esetleges felfüggesztéséről, illetve visszavonásáról. A hitelesítés-szolgáltató köteles az általa vezetett nyilvántartásokat távközlő hálózatok segítségével bárki számára hozzáférhető és folyamatosan elérhető módon közzétenni.

A (7) bekezdés szerint a hitelesítés-szolgáltató a tanúsítványokkal kapcsolatos elektronikus információkat és az ahhoz kapcsolódó személyes adatokat legalább a tanúsítvány érvényességének lejártától számított öt évig (az általános elévülési idő tartamáig), illetőleg jogvita esetén az elektronikus aláírással, illetve az azzal aláírt elektronikus dokumentummal kapcsolatban felmerült jogvita jogerős lezárásáig megőrizni köteles. A jogvita megindulásáról onnan szerez tudomást a hitelesítés-szolgáltató, hogy azt az aláíró a 13. § (1) bekezdés d) pontja alapján köteles bejelenteni. Az adatoknak az általános elévülési idő végéig történő őrzéséhez fontos érdek fűződik, hiszen az elektronikus aláírás egyik legjelentősebb funkciója a jogvitákban bizonyítékként való felhasználás. A hitelesítés-szolgáltató köteles továbbá ugyanezen határidőig olyan eszközöket biztosítani, amelyekkel a kibocsátott tanúsítvány tartalma megismerhető. Mivel a technológiák gyorsan változnak, a társadalom számára szükséges, hogy amíg egy elektronikus dokumentumból jogviták támadhatnak, rendelkezésre álljanak olyan eszközök, amikkel egy - időközben idejét múlt módon előállított - elektronikus dokumentum tartalma megismerhető. Ezt a feladatot a törvény a hitelesítés-szolgáltatóra telepíti, az ezzel kapcsolatos költségeit a vele szerződést kötött összes aláíróra elosztva érvényesítheti a szolgáltatási díjakban.

10. § (1) Elektronikus aláírás tanúsítványa kibocsátható olyan céllal is, hogy az az aláírot más személy (szervezet) képviseletében történő aláírásra jogosítsa fel. Ebben az esetben a hitelesítés-szolgáltatás igénybevevőjére, illetve az aláíróra vonatkozó szabályokat a képviselőre kell alkalmazni.

(2) Az (1) bekezdés szerinti tanúsítvány akkor bocsátható ki, ha a képviseleti jogosultságot igazolják. A képviseleti jogosultság meglétét a hitelesítés-szolgáltató köteles ellenőrizni. A kibocsátásról a képviselt személyt (szervezetet) haladéktalanul tájékoztatni kell.

(3) A képviseleti jogosultság megszűnése esetén a képviselt, illetve a képviselő személy (szervezet) kérelmére a hitelesítés-szolgáltató köteles a jogosultság tényét feltüntető tanúsítványt visszavonni.

(4) Az (1) bekezdés szerinti tanúsítványban kizárólag a képviselt hozzájárulása esetén tüntethető fel álnév.

A törvény 10. §-a a tanúsítvány képviselet céljára történő kiadásának szabályait tartalmazza. A képviselet tartalmával kapcsolatban a § nem állapít meg szabályokat, ezért a képviseleti céllal kiadott tanúsítvány használatát az általános szabályok szerint kell megítélni. Ezt azt jelenti, hogy az ilyen képviselet a hagyományos formában adott képviseleti jogosultsággal azonos jogkövetkezményekkel bír.

Az (1) bekezdés tanúsítvány képviselet céljára történő kiadásának lehetőségét rögzíti. Ennek kimondása - tekintettel arra, hogy a tanúsítvány kibocsátása során azonosítják az aláírot és a tanúsítvány egyébként az aláíró személyéhez kötődik, általa saját vonatkozásában tud jognyilatkozatokat tenni - szükségesnek mutatkozik. Mivel a képviselet ellátása során a képviselő kerül aláírói pozícióba, rá az e törvényben előírt jogok és kötelezettségek tekintetében az aláíróra vonatkozó általános szabályokat kell alkalmazni.

A (2) bekezdés az elektronikus-aláírási szolgáltatások hitelességét hivatott biztosítani. Rendelkezései alapján csak a képviseleti jogosultság igazolása esetén adható ki az (1) bekezdésben megjelölt tanúsítvány. Amennyiben e rendelkezést nem tartalmazná a törvény, úgy a jogbiztonság követelménye csorbulna, hiszen a törvény egyéb rendelkezéseiben foglalt - az aláíró személyéhez és ebben az esetben rajta keresztül a képviselt személyéhez fűződő - vélelmek megalapozatlanok lennének. Hasonló célt szolgál a képviselt értesítése is. Fenti kötelezettségek elmulasztása a Felügyelet eljárását vonja maga után.

A (3) bekezdés rendezi azt az eljárást, melyre a képviseleti jogosultság megszűnése esetén kerül sor. A tanúsítvány visszavonása a képviseleti jogosultságot elvesztő vagy a korábbi képviselt bejelentése alapján történik meg, és kizárt a szolgáltató mérlegelési lehetősége: a tanúsítvány visszavonásával kapcsolatos késlekedése a rá vonatkozó szabályok megszegésének minősül, így az esetleg beálló károk tekintetében felelősségét alapozza meg.

A 13. § (3) bekezdése alapján a képviseleti joggal rendelkező személy nem, csak a képviselt kérheti a tanúsítvány visszavonását, így a törvény nem korlátozza a képviseleti jogviszonyból származó jogainak gyakorlását.

A (4) bekezdés figyelembe veszi a képviseleti jogviszony sajátos jellegét, tekintettel van arra, hogy a képviseltnek jogos érdeke fűződik ahhoz, hogy képviselője általa jóváhagyott és ismert névvel tegyen eleget megbízatásának. Így a tanúsítványban álnév feltüntetését kizárólag a képviselt hozzájárulásával engedheti meg, melyre egyébként a tanúsítványt kérő jogosult lenne.

A hitelesítés-szolgáltató adatkezelése

11. § (1) A hitelesítés-szolgáltatók csak az aláírotól közvetlenül, vagy annak egyértelmű előzetes hozzájárulásával gyűjthetnek személyes adatokat és csak olyan mértékben, ami a tanúsítvány kiadásához szükséges. Az adatokat az adatalany beleegyezése nélkül nem lehet más célra gyűjteni, felhasználni, valamint - a (2)-(3) bekezdésben foglaltak

kivételével - harmadik személynek továbbítani.

(2) A hitelesítés-szolgáltató az elektronikus aláírás felhasználásával elkövetett bűncselekmények felderítése vagy megelőzése céljából, illetőleg nemzetbiztonsági érdekből - az érintett személyazonosságát igazoló, valamint a 12. § (2) bekezdése alapján egyeztetett adatok tekintetében - az adatigénylésre külön törvényben meghatározott feltételek teljesülése esetén adatokat továbbít a nyomozó hatóságnak és a nemzetbiztonsági szolgálatoknak. Az adatátadás tényét rögzíteni kell, az adatátadásról a hitelesítés-szolgáltató az aláíró nem tájékoztathatja.

(3) A hitelesítés-szolgáltató a tanúsítvány érvényességét érintő polgári peres, illetve nem peres eljárás során - az érintettség igazolása esetén - az aláíró személyazonosságát igazoló, valamint a 12. § (2) bekezdése alapján egyeztetett adatokat átadhatja az ellenérdekű peres félnek vagy képviselőjének, illetőleg azt közölheti a megkereső bírósággal.

(4) Álnevet használó aláíró esetén a hitelesítés-szolgáltató - a (2)-(3) bekezdésben foglaltak kivételével - csak az aláíró, illetve a 10. § (4) bekezdése szerinti képviselt személy (szervezet) beleegyezésével adhatja át a hatóságoknak vagy bármely más harmadik személynek az aláíró valódi azonosságára vonatkozó adatokat.

Az (1) bekezdés a törvény adatvédelmi rendelkezései körében a hitelesítés-szolgáltató irányában állapít meg korlátozásokat. A hitelesítés-szolgáltató ugyanis igen széles körben kezel személyes adatokat, az adatkezelés jogszerűségének biztosítására a törvény a személyes adatok védelméről és a közérdekű adatok nyilvánosságáról szóló 1992. évi LXIII. törvény szabályainak megfelelően előírja az ügyfél hozzájárulásának beszerzésére vonatkozó kötelezettséget, az arányosságot és célhoz kötöttséget.

A (2) bekezdés bűnüldözési és nemzetbiztonsági szempontok alapján a nyomozó hatóságok és a nemzetbiztonsági szolgálatok számára történő adatszolgáltatás kereteit szabja meg. Garanciális szabály, hogy az adatközlés tényét minden esetben rögzíteni kell, azonban - tekintettel a bűnüldözési és nemzetbiztonsági szervek eljárásának elősegítésére - a hitelesítés-szolgáltató nem jogosult erről az aláírókat tájékoztatni.

A (3) bekezdés beiktatása azon felismerésen alapul, hogy a modern technikai eszközök útján történő kommunikáció során a jogalanyok hatékonyan képesek személyazonosságukat elrejtetni. A kialakuló jogvitákkal kapcsolatos jogérvényesítést segíti elő a törvény azon rendelkezése, hogy a tanúsítvány érvényességét érintő polgári peres, illetve nem peres eljárás során - az érintettség igazolása esetén - az aláíró egyes személyi adatai kiadhatók az ellenérdekű félnek, képviselőjének vagy az eljáró bíróságnak. Garanciális szabály, hogy a szolgáltató csak az érintettség igazolása esetén jogosult az aláíró adatait kiadni.

Az álnév használata esetére megállapított (4) bekezdésbeli szabály az adatvédelmi szabályokon túl a személyiségi jogok védelmét is szolgálja, de egyben elősegíti, hogy az álnév használata ne tegye lehetetlenné az erre jogosult hatóságok számára az aláíró azonosítását.

12. § (1) A hitelesítés-szolgáltató jogosult az aláíró személyazonosító igazolványa, útlevele, gépjárművezetői engedélye vagy egyéb, személyazonosításra alkalmas okmánya alapján személyazonosságát megállapítani.

(2) A hitelesítés-szolgáltató - megnevezésének és az adatfelhasználás céljának feltüntetésével - mellett - adategyeztetést végez:

a) az aláíró személyazonosságának ellenőrzése céljából legalább eggyel a következő szervezetek közül: személyi adat- és lakcímnnyilvántartás, úti okmány nyilvántartás gépjárművezetői nyilvántartás,

b) az aláírási jogosultság ellenőrzése céljából a cégnyilvántartással.

A hitelesítés-szolgáltatások adekvát volta, hitelessége érdekében szükséges a törvényben egyértelművé tenni azokat a szolgáltatót megillető jogosultságokat, melyek segítségével képes az igénylő személyazonosságát illetve képviseleti jogosultságát megállapítani. Az (1) bekezdés így a személyazonosításra alkalmas okmányok tekintetében engedni meg a szolgáltató betekintését.

A (2) bekezdés az (1) bekezdéssel párhuzamosan, de nem jogosultságként, hanem imperatív módon mondja ki az adategyeztetés kötelezettségét, az aláíró okmányai alapján megállapított adatok ellenőrzése céljából, meghatározva mind a természetes személyek, mind a jogi személyek képviseletét ellátó aláírók tekintetében szükséges eljárást.

Az aláíró

13. § (1) Az aláíró jogosult az aláírás-létrehozó adatot birtokolni, továbbá köteles haladéktalanul tájékoztatni a hitelesítés-szolgáltatót

a) az azonosításához szükséges személyazonosító adatokról, más személy (szervezet) képviseletében történő aláírásra jogosító elektronikus aláírás esetén a képviselőre, illetőleg aláírásra jogosult személy személyazonosító adatairól, az e törvény 2. számú mellékletének d) és k) pontja szerinti adatokról, valamint a cégadatokról, továbbá mindezek változásáról;

- b) az aláírás-létrehozó adatnak illetéktelen személy tudomására jutásáról vagy elvesztéséről;
  - c) az aláírással vagy az így aláírt elektronikusan aláírt elektronikus dokumentummal, illetve a tanúsítvánnyal kapcsolatban észlelt - külön jogszabályban, illetve a szolgáltatási szabályzatban meghatározott - rendellenességről;
  - d) a tanúsítvánnyal ellátott elektronikusan aláírt elektronikus dokumentummal kapcsolatos jogvita megindulásáról.
- (2) Ha az aláíró elmulasztotta teljesíteni az (1) bekezdés szerinti kötelezettségét, az ebből eredő kárért felel.
- (3) Az aláíró, illetve a 10. § szerinti képviselt személy (szervezet) kérheti a tanúsítvány felfüggesztését, illetve visszavonását.
- (4) Az aláíró az aláírás-létrehozó adatot kizárólag az aláírás létrehozására használhatja, betartva a tanúsítványban jelzett esetleges egyéb korlátozásokat is.

A 13. § az aláíró jogait, kötelezettségeit és felelősségét szabályozza. Az (1) bekezdés a) pontja az elektronikus aláíráshoz kapcsolódó tanúsítványok hitelességének biztosítása érdekében bizonyos adatközlési kötelezettséget telepít az aláíróhoz (ld. a) pont). Mivel az elektronikus aláírás hitelességét az aláírás-létrehozó adat titokban illetve csak az aláíró számára hozzáférhetően való tartása, bizalmas kezelése is biztosítja, a b) pont ezen adatnak illetéktelen személy birtokába kerülése esetén értesítési kötelezettséget állapít meg az aláíró tekintetében, ami egyébként komoly érdeke is az aláírónak. Hasonló indokok alapján rendeli el a törvény a rendellenességekről való értesítés kötelezettségét (ld. c) pont). Kiemelendő, hogy az e kötelezettség beálltát megalapozó rendellenességek körét további jogszabály és a szolgáltatási szerződés szabja meg.

A tanúsítványokkal kapcsolatos jogvita egyrészt meghatározza a szolgáltató 9. § (7) bekezdés szerinti adatörzésének kezdő időpontját, tehát kötelezettséget ró a szolgáltatóra, másrészt ezekben esetleg félként kívánhat fellépni. Ebből kifolyólag a d) pont előírja a szolgáltatónak a jogviták megindulásáról való tájékoztatását.

A (3) bekezdés rendelkezése alapján az aláírot illetve a képviselt személyt (10. §) a tanúsítvány felfüggesztése, illetve visszavonása tekintetében megillető jog gyakorlása esetén a szolgáltatónak nincs mérlegelési jogosultsága, késlekedése pedig kárfelelősségét alapozza meg.

A (4) bekezdés nemzetbiztonsági érdekből nem teszi lehetővé az aláírás létrehozó adatnak (magánkulcsnak) titkosítás céljából történő felhasználását.

A tanúsítvány érvényességének felfüggesztése, illetve visszavonása a szolgáltató részéről

14. § (1) A hitelesítés-szolgáltató felfüggeszti a tanúsítvány érvényességét és ezt nyilvántartásában haladéktalanul közzéteszi, ha

- a) az aláíró, illetve a képviselt személy (szervezet) kéri;
  - b) a szolgáltatással kapcsolatos - jogszabályban, a szolgáltatási szabályzatban vagy az általános szerződési feltételekben meghatározott - rendellenességről szerez tudomást;
  - c) megalapozottan feltételezhető, hogy a tanúsítványban foglalt adatok nem felelnek meg a valóságnak, vagy az aláírás-létrehozó adat nem az aláíró kizárólagos birtokában van;
  - d) a Hatóság jogerős és végrehajtható határozatában így rendelkezik.
- (2) A hitelesítés-szolgáltató visszavonja a tanúsítványt és ezt nyilvántartásában haladéktalanul közzéteszi, ha
- a) az aláíró, illetve a képviselt személy (szervezet) kéri;
  - b) az (1) bekezdés b) pontja szerinti rendellenesség nem orvosolható;
  - c) tudomására jut, hogy a tanúsítványban foglalt adatok nem felelnek meg a valóságnak, vagy az aláírás-létrehozó adat nem az aláíró kizárólagos birtokában van;
  - d) a Hatóság jogerős és végrehajtható határozatában így rendelkezik;
  - e) a hitelesítés-szolgáltató tevékenységét befejezte;
  - f) a tanúsítvány érvényességi ideje lejárt.

(3) Tanúsítvány visszamenőleges visszavonására nem kerülhet sor.

(4) Az általános szerződési feltételekben, illetőleg a szolgáltatási szabályzatban rendelkezni kell a tanúsítvány érvényesség lejártá előtti visszavonásának jogkövetkezményeiről.

A tanúsítvány érvényességének felfüggesztése, illetve a tanúsítvány visszavonása alapvetően három jogilag kiemelten értékelt érdekből történhet. Az első az aláíróé, aki dönthet úgy, hogy nincs szüksége elektronikus aláírássra vagy más hitelesítés-szolgáltatóval kíván szerződést kötni és akinek fontos lehet, hogy mások tudomást szerezzenek arról, hogy a tanúsítványt már nem használja.

A másik érdek a szolgáltatóé, hiszen ő a 15. § szerint felelősséggel tartozik a tanúsítványban foglalt adatok valóságáért, illetve köteles nyilvántartást vezetni a tanúsítványok aktuális helyzetéről, felfüggesztéséről

illetve visszavonásáról [9. § (6) bek.]. A harmadik érdek pedig egyéb érintett személyek érdeke, különösen azon harmadik személyeké vagy szervezeteké, amelyek képviselőikben az aláírásra jogosító tanúsítványt kibocsátották.

Ezekre figyelemmel a hitelesítés-szolgáltató köteles felfüggeszteni az általa kibocsátott tanúsítvány érvényességét, ha

- az aláíró maga vagy a képviselt személy (szervezet) kéri,
- a szolgáltató jogszabályban, szolgáltatási szabályzatban, vagy az általános szerződési feltételekben meghatározott rendelkezésekről szerez tudomást,
- megalapozottan feltételezhető, hogy a tanúsítványban foglalt adatok nem felelnek meg a valóságnak vagy az aláírás-létrehozó adat (2. § 2. pont) nem az aláíró kizárólagos birtokában van, illetve
- a Felügyelet jogerős és végrehajtható határozatában így rendelkezik.

A hitelesítés-szolgáltató visszavonja a tanúsítványt a felfüggesztés eseteiben és ezen túlmenően akkor is, ha a szolgáltató a tevékenységét befejezte (16. §), illetve ha a tanúsítvány érvényességi ideje lejárt.

Mind a felfüggesztés, mind a visszavonás tényét a nyilvántartásban [9. § (6) bek.] haladéktalanul közzé kell tenni. Fontos garanciális szabály azonban, hogy a tanúsítvány visszavonására sohasem kerülhet sor visszamenőleges hatállyal, mivel az a forgalombiztonság érdekeit súlyosan sértené.

A hitelesítés-szolgáltató felelőssége

15. § (1) A hitelesítés-szolgáltató a vele szerződéses jogviszonyban nem álló harmadik személlyel szemben a Magyar Köztársaság Polgári Törvénykönyvéről szóló 1959. évi IV. törvény 339. §-a szerint, az aláíróval szemben pedig a szerződésszegésért való felelősség szabályai szerint felelős a minősített elektronikus aláírással vagy időbélyegzővel, illetve az ezzel ellátott elektronikus aláírt elektronikus dokumentummal okozott kárért, ha a 7. § (2) bekezdésében, illetve a 9-11. §-okban vagy a 14. §-ban foglaltakat megszegte. E szabályok megtartását kétség esetén a szolgáltatónak kell bizonyítania.

(2) A 9. § (2) bekezdése szerinti korlátokat meghaladó ügyletekben kibocsátott és aláírt elektronikus aláírt elektronikus dokumentumból származó követelésekért, illetve az így okozott kárért a hitelesítés-szolgáltató nem felel.

(3) Az aláírás belföldi székhelyű (lakóhelyű) felhasználójával szemben az 5. § (2) bekezdése szerint felelősséget vállaló szervezet (személy) a külföldi hitelesítés-szolgáltatóval egyetemlegesen, az (1) bekezdés szerint felelős a minősített elektronikus aláírással okozott kárért.

Az (1) bekezdés felelősségi szabályai az általános polgári jogi felelősségi elveket követik. Az első mondat utolsó fordulata behatárolja azokat a szolgáltatót terhelő kötelezettségeket, melyek megsértése esetén a minősített elektronikus aláírással vagy időbélyegzővel illetve az ezzel ellátott elektronikus dokumentummal okozott kárért felelősség terheli. E szabályok tehát nem a szolgáltató általános felelősségét korlátozzák, csupán a fenti esetekben fennálló helytállási kötelezettségét konkretizálják. Így a szolgáltató egyéb jogsértése esetén sincs akadálya felelősségre vonásának. Mivel a szolgáltatóra vonatkozó kötelezettségek megtartásának ellenőrzése, kimutatása technikai szakértelmet is igényelhet, kétség esetén a szolgáltatónak kell bizonyítania, hogy megtartotta kötelezettségeit (rá hárul a bizonyítási teher).

A (2) bekezdés a 9. § (2) bekezdésében meghatározott korlátokat meghaladó ügyletek tekintetében a szolgáltatót abszolút módon mentesíti a felelősség alól, tehát nemcsak az ügyletnek a korlátokat meghaladó része tekintetében, hanem a korlátokat el nem érő követelés és kár vonatkozásában is. Életszerűtlen és visszaélésre lehetőséget adó lenne ugyanis, ha a szolgáltató ezek tekintetében felelősséggel tartozna, tekintettel arra, hogy a fenti korlátokat túllépő ügyletet az aláíró túlnyomórészt kifejezett akaratnyilatkozattal köti, így tudatában van a szolgáltatási szerződés megszegésének. A (2) bekezdés szolgáltatói érdeket védő szabálya hiányában az aláíró tudatosan számolhatna a szolgáltató beálló felelősségével, így saját felelőtlenességét alapozná meg.

Ha a szolgáltató külföldi hitelesítés-szolgáltató tanúsítványáért felelősséget vállal, az (1)-(2) bekezdésnél ismertetett módon a külföldi székhelyű szolgáltatóval egyetemlegesen felel az aláírással okozott kárért.

A hitelesítés-szolgáltató tevékenységének befejezése

16. § (1) Ha a hitelesítés-szolgáltató be kívánja fejezni tevékenységét, erről a tevékenység befejezését legalább hatvan nappal megelőzően értesítenie kell az általa kibocsátott és még vissza nem vont tanúsítványokban aláíróként megjelölt személyeket, valamint a Hatóságot, megjelölve a (2) bekezdés szerinti szervezetet. A bejelentés

időpontjától kezdve a hitelesítés-szolgáltató nem bocsáthat ki új tanúsítványt. A hitelesítés-szolgáltató a tevékenység befejezését legalább húsz nappal megelőzően köteles az általa kibocsátott, és még vissza nem vont tanúsítványokat visszavonni. A hitelesítés-szolgáltató tanúsítványok visszavonását követően a tevékenysége befejezéséig a nyilvánosságra hozatali kötelezettségének [6. § (2) bekezdés] továbbra is köteles eleget kell tenni.

(2) A hitelesítés-szolgáltató köteles intézkedni az iránt, hogy legkésőbb a tevékenység befejezésekor más - vele azonos besorolású - szolgáltató átvegye a 9. § (6) bekezdés szerinti nyilvántartásokat, így különösen a visszavont tanúsítványok nyilvántartását, valamint ellássa a 9. § (7) bekezdésében foglalt feladatot. A visszavont tanúsítványokkal kapcsolatos minden adatot - beleértve a személyes adatokat is - át kell adni.

(3) A Hatóság jelöli ki a (2) bekezdés szerinti szervezetet, ha azt a hitelesítés-szolgáltató az (1) bekezdés szerinti bejelentésében nem jelöli meg.

(4) Ha a hitelesítés-szolgáltató tevékenységének befejezését előzetesen nem jelenti be, és a (2) bekezdés szerinti kötelezettségének nem tesz eleget, a Hatóság haladéktalanul gondoskodik a szolgáltató által hitelesített tanúsítványok visszavonásáról és e tény közzétételéről, valamint kijelöli a 9. § (7) bekezdésében foglalt kötelezettséget végző és a 9. § (6) bekezdése szerinti adatokat megőrző hitelesítés-szolgáltatót. A Hatóság emiatt felmerült költségeit a szolgáltatási tevékenységet befejező szolgáltató köteles megfizetni.

(5) Ha a hitelesítés-szolgáltató tevékenységének befejezését követően más, az adott szolgáltatást azonos, vagy magasabb szinten végző szolgáltató nem szerepel a Hatóság nyilvántartásában, a Hatóság megőrzi a 9. § (6) bekezdésében meghatározott adatokat és nyilvántartásokat, továbbá eleget tesz a 9. § (7) bekezdésében foglalt kötelezettségeknek.

(6) Ha a hitelesítés-szolgáltató ellen felszámolási vagy végelszámolási eljárás indult, haladéktalanul köteles tájékoztatni a Hatóságot e tényről, megnevezve az eljárást lefolytató szervezetet. A Hatóság az eljárás időtartama alatt jogosult tájékoztatást kérni az eljáró szervezettől az ügy állásáról, és ha a hitelesítés-szolgáltató az (1) bekezdés szerinti bejelentést a záróméreg benyújtásáig nem teszi meg, a Hatóság kijelöli a (2) bekezdés szerinti szervezetet.

(7) A szolgáltató megszűnése vagy a szolgáltatási tevékenység abbahagyása esetén a Hatóság törli a hitelesítés-szolgáltatót a nyilvántartásból.

A törvény 16. §-a rendezi a szolgáltatás befejezésével kapcsolatos kérdéseket.

Ha a szolgáltató be kívánja fejezni tevékenységét, erről mind az általa kibocsátott, de még vissza nem vont tanúsítványokban aláíróként megjelölt személyeket, mind pedig a Felügyeletet értesítenie kell. Ezen időponttól kezdve tevékenysége korlátozottabb lesz, mivel tanúsítványokat már többé nem bocsáthat ki. A megszűnés előtt legalább húsz nappal a szolgáltató köteles a még vissza nem vont tanúsítványokat visszavonni, ám azok visszavonását követően is köteles megszűnéséig eleget tenni a 6. § (2) bekezdésében foglalt azon kötelezettségének, hogy a tanúsítványhoz tartozó szabályzatokat, az aláírás-ellenőrző adatokat és a tanúsítvány aktuális állapotára vonatkozó információkat nyilvánosságra kell hoznia. A szolgáltató kötelessége arról gondoskodni, hogy legkésőbb tevékenysége befejezésekor más, vele azonos besorolású szolgáltató átvegye a 9. § (6) bekezdése szerinti nyilvántartásokat (amelyek a tanúsítványok aktuális helyzetéről, azok kibocsátására vonatkozó saját szabályzatokról és az aláírás-ellenőrző adatokról szólnak, különösen kiemelve a visszavont tanúsítványokról szóló nyilvántartást) és ez az átvevő szolgáltató ellássa a 9. § (7) bekezdése szerinti feladatot is.

Az „azonos besorolású szolgáltató” kifejezés azt jelenti, hogy ha az eredeti szolgáltató fokozott biztonságú hitelesítés-szolgáltatást nyújt, akkor ilyen, ha az eredeti hitelesítés-szolgáltató minősített hitelesítés-szolgáltatást nyújt, akkor ilyen hitelesítés-szolgáltatót lehet megbízni az átvétellel.

Az átvételről a felek megállapodnak, ez feltehetőleg ellenérték fejében fog történni.

A visszavont tanúsítványokkal kapcsolatban levő minden adatot, így a személyes adatokat is át kell adni.

Ha a tevékenységét befejezni kívánó szolgáltató a 16. § (1) bekezdésében előírt bejelentésében nem jelöl meg olyan szolgáltatót, aki a nyilvántartásokat tőle átveszi, akkor ezt a Felügyelet jelöli ki. Ez természetesen nem érinti azt, hogy az átvétel költségeit meg kell téríteni, erről a szolgáltatók megállapodhatnak. Ha a szolgáltató bejelentési kötelezettségének egyáltalán nem tesz eleget, és nem jelöl meg olyan szolgáltatót, aki tőle a nyilvántartásokat átveszi, a Felügyelet haladéktalanul köteles gondoskodni a szolgáltató által hitelesített tanúsítványok visszavonásáról és ezt a tényt közzé is kell tennie, valamint kijelöli a törvény 9. § (7) bekezdése szerinti kötelezettséget teljesítő, illetve a törvény 9. § (6) bekezdése szerinti nyilvántartások átvételéről gondoskodó hitelesítés-szolgáltatót. A Felügyelet emiatt felmerült költségeit a kötelezettségét nem teljesítő szolgáltató köteles megfizetni.

Ha a hitelesítés-szolgáltató ellen felszámolási eljárás indul, vagy végelszámolási eljárás lefolytatásáról döntenek a tulajdonosok, a szolgáltató haladéktalanul köteles tájékoztatni a Felügyeletet erről a tényről és arról, hogy mely szervezet folytatja le az eljárást (felszámoló illetve végelszámoló). A Felügyelet jogosult felvilágosítást kérni ettől a szervezettől az eljárás időtartama alatt az ügy állásáról, és ha a hitelesítés-

szolgáltató legkésőbb a zárómérlég benyújtásakor nem tesz eleget az utódjával kapcsolatos bejelentési kötelezettségének, a Felügyelet kijelöli a (2) bekezdés szerinti szervezetet a (3) bekezdés alkalmazásával. Ha a szolgáltató megszűnik, vagy szolgáltatási tevékenységét abbahagyja, a Felügyelet törli a nyilvántartásból.

Aláírás-létrehozó eszközön az aláírás-létrehozó adat elhelyezése

16/A. § (1) A szolgáltató a szolgáltatás keretében vállalja, hogy az igénybe vevő aláírás-létrehozó adatát az aláírás-létrehozó eszközön elhelyezi, illetve elvégzi az aláírás-létrehozó eszköz megszemélyesítését.

(2) A szolgáltatónak gondoskodnia kell az aláírás-létrehozó és az aláírás-ellenőrző adatok biztonságos létrehozásáról, amennyiben az aláírás-létrehozó és aláírás-ellenőrző adat létrehozását az igénybe vevő számára maga végzi.

(3) A szolgáltató köteles biztosítani az igénybe vevő aláírás-létrehozó adatának titkosságát, valamint az aláírás-ellenőrző adat sértetlenségét. A szolgáltató az igénybe vevő aláírás-létrehozó adatát a szolgáltatás nyújtása során visszafejtésre alkalmas formában nem tárolhatja, a szolgáltatás nyújtását követően pedig biztosítania kell, hogy az igénybe vevő aláírás-létrehozó adatáról semmilyen másolat ne kerüljön tárolásra.

(4) A szolgáltatónak gondoskodnia kell az általa biztosított aláírás-létrehozó eszköz kibocsátásakor az eljárás biztonságosságáról.

(5) Az aláírás-létrehozó adatot elhelyező szolgáltatóra az e §-ban foglalt eltérésekkel a hitelesítés-szolgáltatóra vonatkozó rendelkezéseket kell megfelelően alkalmazni.

Az időbélyegzés szolgáltatás

16/B. § (1) A szolgáltatónak oly módon kell az időbélyegzőt létrehoznia, hogy az összekösse az aktuális időt (az időadatot), egyedi sorszámot és az időbélyegzővel ellátni kívánt elektronikus dokumentumot vagy annak lenyomatát.

(2) A szolgáltató az időbélyegző elhelyezése során az igénybe vevő által számára átadott elektronikus dokumentum vagy lenyomat tartalmát csak az időbélyegző elhelyezéséhez szükséges mértékben módosíthatja.

(3) Az időbélyegzőre a tanúsítványra, a minősített időbélyegzőre a minősített tanúsítványra, az időbélyegző-szolgáltatóra pedig az e §-ban foglalt eltérésekkel a hitelesítés-szolgáltatóra vonatkozó rendelkezéseket kell megfelelően alkalmazni.

Az elektronikus archiválás szolgáltatás

16/C. § (1) Az archiválási szolgáltatás a felek megállapodása alapján oly módon is nyújtható, hogy az igénybe vevő nem bocsátja a szolgáltató rendelkezésére személyazonosító adatait.

(2) Az elektronikus archiválás-szolgáltató tevékenységéből csak a dokumentumok, illetve azok lenyomatának megőrzésre átvételét szüneteltetheti.

16/D. § A szolgáltató a szerződéskötést megelőzően köteles tájékoztatni a szolgáltatást igénylőt a szolgáltatás felhasználásának módjáról, biztonsági fokáról, szolgáltatási szabályzatáról, a szerződés feltételeiről, valamint az alkalmazandó adatvédelmi szabályokról (különösen az igénybe vevőn kívüli harmadik személyek hozzáférési lehetőségeiről).

16/E. § Az elektronikus dokumentumok vagy lenyomatok átvételekor a szolgáltató ellenőrzi az elektronikus aláírást, majd beszerzi az elektronikus aláírás hosszú távú érvényesítéséhez szükséges információkat, így különösen:

a) a tanúsítvánnyal kapcsolatos információkat, az aláírás-ellenőrző adatot, valamint a tanúsítvány aktuális állapotára, visszavonására vonatkozó információkat;

b) az a) pontban felsoroltakon túl a tanúsítvány kibocsátójának szolgáltatói aláírás-ellenőrző adataira és annak visszavonására vonatkozó információkat.

16/F. § Ha az elektronikus aláírás hosszú távú érvényesítéséhez szükséges információk nem szerezhetők be, a szolgáltató köteles erről a tényről az igénybe vevőt haladéktalanul tájékoztatni. Ha a szolgáltató a tájékoztatást elmulasztja, az ezzel okozott kárért a 16/M. § szerint felel.

16/G. § (1) A 16/E. §-ban meghatározott információk beszerzése után a szolgáltató az érvényességi láncon minősített szolgáltató által kibocsátott időbélyegzőt helyez vagy helyeztet el, és erről értesíti az igénybe vevőt.

(2) A szolgáltató köteles a Hatóság határozata szerinti, elfogadott kriptográfiai algoritmuson alapuló minősített elektronikus aláírást elhelyezni és minősített szolgáltató által kibocsátott időbélyegzőt elhelyezni vagy elhelyeztetni az érvényességi láncon:

a) a szolgáltatási szabályzatban meghatározott időközönként;

b) a határozatban előírt időpontban.

(3) A szolgáltató az erre vonatkozó határozat kézhezvételét követően a határozatban előírt időpontban köteles a Hatóság által meghatározott kriptográfiai algoritmuson alapuló és meghatározott paraméterekkel rendelkező minősített elektronikus aláírást és minősített szolgáltató által kibocsátott időbélyegzőt elhelyezni vagy elhelyeztetni az érvényességi láncon.

(4) A szolgáltató köteles figyelemmel kísérni az elektronikus aláírással kapcsolatos technológia és kriptográfiai algoritmusok fejlődését, és amennyiben a Hatóság határozata szerinti, elfogadott, meghatározott paraméterekkel rendelkező kriptográfiai algoritmusok már nem biztonságosak, úgy köteles az érvényességi láncon biztonságos kriptográfiai algoritmuson alapuló minősített elektronikus aláírást elhelyezni és minősített szolgáltató által kibocsátott időbélyegzőt elhelyezni vagy elhelyeztetni és erről a Hatóságot értesíteni. E rendelkezés alkalmazásában nem biztonságos a kriptográfiai algoritmus különösen akkor, ha a meghatározott paraméterekkel történő alkalmazás mellett az aláírás-ellenőrző adathból származtatható az aláírás-létrehozó adat vagy lehetséges valamely előre meghatározott lenyomattal rendelkező elektronikus dokumentum létrehozása.

16/H. § A szolgáltató köteles a rábizott elektronikus dokumentumokat vagy lenyomatokat oly módon megőrizni, amely kizárja az utólagos módosítás lehetőségét, folyamatosan biztosítja a jogosultak hozzáférését, valamint - a szolgáltatási szabályzat erre vonatkozó rendelkezése esetén - az elektronikus dokumentumok értelmezhetőségét (olvashatóságát). Az elektronikus dokumentumokat védeni kell a jogosulatlan hozzáférés, módosítás, törlés vagy megsemmisítés ellen.

16/I. § Az elektronikus dokumentumok tartalmát a szolgáltató, vagy vele megbízási vagy munkaviszonyban, illetve munkavégzésre irányuló egyéb jogviszonyban álló személyek csak az igénybe vevő írásbeli engedélyével ismerhetik meg.

16/J. § A szolgáltató az igénybe vevőnek a szolgáltatási szerződésben rögzítettek szerint állandó hozzáférést köteles biztosítani az általa átadott elektronikus dokumentumokhoz.

Az archiválási szolgáltató adatkezelése

16/K. § A szolgáltatási szerződést oly módon kell megkötni, hogy a szerződés tartalma az elektronikus dokumentumokban szereplő személyes adatok vonatkozásában kielégítse a személyes adatok védelméről szóló törvény által az adatfeldolgozás vonatkozásában meghatározott feltételeket.

Az igénybe vevő kötelezettségei

16/L. § Amennyiben az érvényességi láncnak az elektronikus dokumentum nem része, úgy - a szolgáltatási szabályzat ellenkező rendelkezése hiányában - az igénybe vevő köteles a szolgáltató felhívására a szolgáltatási szabályzatban meghatározott időközönként és esetekben az elektronikus dokumentumnak a Hatóság határozata szerinti, elfogadott kriptográfiai algoritmus alkalmazásával képzett lenyomatát a szolgáltató számára átadni. Ha az igénybe vevő e kötelezettségének a szolgáltató felhívása ellenére nem tesz eleget, úgy a szolgáltató mentesül a 16/M. §-ban szabályozott felelőssége alól.

Az archiválási szolgáltató kártérítési felelőssége

16/M. § (1) A szolgáltató az érvényességi lánc vagy az általa őrzött elektronikus dokumentumok, illetve lenyomatok sérülése, vagy megsemmisülése miatt más személynek okozott kárt köteles megtéríteni. A szolgáltató mentesül a felelősség alól, ha bizonyítja, hogy a kárt tevékenységi körén kívül eső elháríthatatlan ok idézte elő.

(2) A szolgáltató a szolgáltatási szabályzatban az érvényességi lánc vagy az általa őrzött elektronikus dokumentumok, illetve lenyomatok sérülése vagy megsemmisülése által más személynek okozott kár tekintetében felelősségét korlátozhatja.

Az archiválási szolgáltatás nyújtásának befejezése

16/N. § (1) Ha a szolgáltató be kívánja fejezni tevékenységét, valamint a (2) és (3) bekezdésben szabályozott esetekben, a tevékenység befejezéséről legalább hatvan nappal megelőzően értesíteni köteles az igénybe vevőket, valamint a Hatóságot.

(2) Ha a szolgáltató ellen felszámolási vagy végelszámolási eljárás indult, haladéktalanul köteles tájékoztatni a

Hatóságot e tényről, megnevezve az eljárást lefolytató szervezetet. A Hatóság az eljárás időtartama alatt jogosult tájékoztatást kérni az eljáró szervezettől az ügy állásáról.

(3) A szolgáltató megszűnése vagy a szolgáltatási tevékenység befejezése esetén a Hatóság törli a szolgáltatót a nyilvántartásból.

16/O. § (1) Az archiválási szolgáltatóra a 16/C-16/N. §-ban foglalt eltérésekkel a hitelesítés-szolgáltatóra vonatkozó rendelkezéseket kell megfelelően alkalmazni.

(2) Az archiválási szolgáltatóra és az archiválási szolgáltatásra vonatkozó rendelkezések nem érintik a köziratokról, a közlevéltárakról és a magánlevéltári anyag védelméről szóló 1995. évi LXVI. törvény 12. §-ában foglalt kötelezettségek érvényesülését.

A § az elektronikus aláírások hosszú távú archiválásának lehetőségét megteremtő szolgáltatással egészíti ki az Eat-ot. Hosszú távon jelen esetben azt az időtávot értjük, amelyen belül az irat hitelesítésekor használt kriptográfiai algoritmus elavul, vagy a hordozó média ill. a megjelenítő szoftver kereskedelmi forgalomban már nem kapható. Az elektronikus dokumentum hiteles megőrzéséről csak akkor beszélhetünk, ha a dokumentum középtávon - a European Electronic Signature Standardization Initiative (Európai Elektronikus Aláírások Szabványosítási Kezdeményezése, a továbbiakban: EESSI) meghatározása szerint középtávnak számít az az időtáv, amelyben az aláírás elhelyezésekor rendelkezésre álló információk (pl. visszavonási listák (CRL-ek) már nem elérhetők) - illetve hosszú távon (az EESSI szerint: ha az aláíráskor használt kriptográfiai algoritmus már nem biztonságos) is hiteles.

Az EESSI a digitális aláírások érvényesítésének három esetét: a rövid-, a közép- és a hosszú távú érvényesítést különbözteti meg, s a három esetben felmerülő archiválási feladatokat az ETSI vonatkozó szabványában meghatározott aláírás-formátumok alkalmazásához kapcsolva írja le.

A rövid távú érvényesítés esetén három, az Európai Szabványügyi Intézet (a továbbiakban: ETSI) által meghatározott elektronikus aláírás formátum kap jelentőséget:

- az ES formátum az aláírást és az aláíróra vonatkozó alapinformációkat tartalmazza;
- az ES-T formátum az ES formátumban található információk mellett időpecsétet is tartalmaz;
- az ES-C formátumban az ES-T formátumhoz képest szerepelnek azok az információk is (mindenekelőtt a tanúsítványra, annak visszavonási státuszára vonatkozóan), amelyek a hosszabb távú megőrzéshez szükségesek.

Az aláíró szükség szerint alkalmazza az ES, ES-T vagy ES-C formátumot. Elképzelhető, hogy az aláírás időpontja számára lényegtelen, így csupán az ES formátumot használja; lehetséges az is, hogy a partnerkapcsolatokban hatályosuló aláírási szabályzat (signature policy) annak ellenére az ES formátum használatát engedélyezi, hogy az aláírás időpontjának jelentősége van, s más eszközökkel küszöböli ki az időpecsét hiányából fakadó következményeket. A rövidtávú archiválás esetén lényeges követelmény, hogy vagy az aláíró szolgáltassa az ES-C formátumú aláírást, vagy a szolgáltató képes legyen az annak létrehozásához szükséges információk beszerzésére. Amennyiben ez nem lehetséges, úgy közép- és hosszú távon az archiválás értelmetlen (hiszen az aláírás érvényességére már a kezdeti érvényesítés esetén sem áll rendelkezésre elég információ).

Középtávú érvényesítésnek nevezi az EESSI, ha az érvényesítés olyan időpontban történik, amelyben az aláírás érvényességének megállapításához szükséges információk már nem használhatók (így pl. valamely CA tanúsítvány, illetve bármely, a tanúsítási láncban szereplő tanúsítvány kompromittálódott, valamely CA megszüntette működését, a visszavonási listák nem elérhetőek, stb.). Középtávú érvényesítés esetén tehát szükséges a teljes tanúsítási lánc és a vonatkozó visszavonási információk beszerzése, illetve ezen időpecsét elhelyezése. A középtávú érvényesítéshez kapcsolódó aláírásformátumok a következők: az ES-X formátum, amely az ES-C formátumon túl tartalmazza a tanúsítási láncra és az azzal kapcsolatos visszavonási státuszokra vonatkozó információkat; valamint az ES-XT formátum, amely az ES-X formátum bővítése időpecsét-információval.

A hosszú távú érvényesítés esetén a cél olyan megőrzés biztosítása, amely megfelelő választ ad arra a problémára, hogy az aláíráskor használt kriptográfiai algoritmus hosszú távon már nem biztonságos, azt feltörik, és lehetővé válik a nyilvános kulcsból a titkos kulcs származtatása illetve adott lenyomattal (hash) rendelkező dokumentum produkálása. E körben szükséges előírni az archiválási szolgáltató kötelezettségeként azt, hogy az kövesse a kriptográfiai algoritmusok elavulásának folyamatát, s azokra időben reagáljon (pl. új, biztonságos algoritmuson alapuló időbélyegző elhelyezésével). A szabályozás ebben a körben úgy is történhet, hogy valamely független szakértői csoport feladata a technológia fejlődésének követése, amely meghatározott időszakonként közlésezi az elfogadott kriptográfiai algoritmusokat, illetve előre nem látható, az algoritmusok biztonságát fenyegető esemény bekövetkezése esetén azonnal, rövid úton értesíti a szolgáltatókat az eseményről, annak következményeiről, illetve esetleg a követendő eljárásról. A törvény szerint a

technológiakövetés az NHH feladatkörébe tartozik.

A hosszú távú archiválás során a szolgáltatónak az algoritmus elavulásából fakadó feladatok ellátása mellett - mivel ebben az időtávlatban az elektronikus dokumentum keletkezésekor használt hardver- és szoftvereszközök is nehezen hozzáférhetővé válhatnak - az általa meghatározott formátumok tekintetében folyamatosan biztosítania kell az adathordozó olvashatóságát, illetve az elektronikus dokumentum megjeleníthetőségét is.

A közép- és hosszú távú megőrzéssel kapcsolatos követelmények teljesítése speciális szakértelmet és igen nagy anyagi erőforrásokat igényel (technológiakövetés, olvashatóság és megjeleníthetőség biztosítása, stb.). E szolgáltatások során speciális felelősségi kérdések merülnek fel, illetve a szolgáltatás megbízhatatlansága esetén helyrehozhatatlan károk keletkezhetnek, ezért e hosszú távú hiteles (minősített) elektronikus archiválás megbízható harmadik személy által nyújtott szolgáltatásként szabályozható megfelelően. Ezen megbízható harmadik személy működésének és az általa nyújtott szolgáltatásnak - amely a hitelesítés-szolgáltatáshoz hasonlóan elektronikus aláírással kapcsolatos szolgáltatásnak minősül az 1999/93/EK irányelv szerint - a szabályozása hasonló a hitelesítés-szolgáltatóknak a hatályos magyar jog által is ismert szabályozásával (így pl. a működés technikai, pénzügyi feltételei, bejelentés, minősítettként történő működés, stb.), ám további pontokon sajátos kérdéseket vet fel (pl. fokozott felelősség, adatvédelmi kérdések).

A szabályozás az Eat. módosításával megteremti a hosszú távú archiválás mint szolgáltatás nyújtásának lehetőségét. Felhatalmazást kap a miniszter, hogy rendeletében meghatározza az ezen szolgáltatással kapcsolatos részletszabályokat, valamint a rövidtávú megőrzésre vonatkozó követelményeket. Hangsúlyozni kell, hogy a szabályozás csupán megteremti az elektronikus aláírások hosszú távú megőrzésére irányuló szolgáltatás nyújtásának feltételeit, ám nem ír elő kötelezettséget arra, hogy valamely szervezet vagy ágazat ezen szolgáltatásra támaszkodva végezze el a megőrzést. (Így a szabályozás önmagában nem tartalmaz releváns rendelkezéseket pl. a levéltári megőrzés vagy a közigazgatásban keletkezett elektronikus iratok archiválásának vonatkozásában: arra vonatkozóan, hogy ezeken a területeken a jelen szabályozás által nyújtott keretek között működő szolgáltatók egyáltalán igénybe vehetők-e, s ha igen, milyen feltételekkel, a levéltári szabályozás, valamint a közigazgatás elektronikus iratkezelésére vonatkozó szabályozás irányadó.)

A Hatóság feladatai

17. § (1) A Hatóság

a) nyilvántartásba veszi a 7. § (1) bekezdése, illetve a 8. § (1) bekezdése szerinti szolgáltatókat, a 7. § (2) bekezdése szerinti személyeket (szervezeteket);

b) a szolgáltatók működésének időtartama alatt folyamatosan vizsgálja, illetőleg ellenőrzi, hogy a szolgáltatók megfelelnek-e az e törvény, a felhatalmazása alapján kiadott jogszabályok, a szolgáltatási szabályzat, illetve az általános szerződési feltételek előírásainak;

c) a b) pontban foglalt követelmények nem teljesítése esetén a 21-23. § szerinti intézkedéseket és szankciókat alkalmazza;

d) nyilvántartásokat vezet, és ezeket közcélú távközlő hálózatok segítségével bárki számára hozzáférhető és folyamatosan elérhető módon közzéteszi.

(2) A Hatóság eljárásaira az államigazgatási eljárás általános szabályairól szóló 1957. évi IV. törvényt az e törvényben foglalt eltérésekkel kell alkalmazni.

(3) Ha a Hatóság intézkedést alkalmaz, vagy bírságot szab ki, határozata azonnal végrehajtható.

(4) A Hatóság az érdemi határozatot a kérelem előterjesztésétől számított hatvan napon belül köteles meghozni.

(5) A Hatóság határozatait felügyeleti jogkörben megváltoztatni vagy megsemmisíteni nem lehet, ellene - az államigazgatási eljárás keretében - jogorvoslatnak nincs helye. A határozat ellen a kézhezvételétől számított harminc napon belül bírósághoz lehet fordulni.

(6) A Hatóság eljárása során szakértőként igazságügyi szakértőt, vagy külön jogszabályban meghatározottak szerint nyilvántartásba vett elektronikus aláírási szolgáltatási szakértőt vehet igénybe.

(7) A Hatóságnak a nyilvántartással kapcsolatos tevékenységéért igazgatási szolgáltatási díjat kell fizetni, mely a Hatóság bevételeit képezi. Az e törvény szerinti bírságok a központi költségvetés bevételeit képezik.

A hitelesítés-szolgáltatókkal kapcsolatos jogszabályi kötelezettségek keretében a Felügyelet különböző feladatokat lát el. E feladatai között az egyik legfontosabb a minősített szolgáltatók nyilvántartásba vétel, amely nélkül nem lehetnek a szolgáltatók minősített hitelesítés-szolgáltatók és egyenes következményként nem tüntethetik fel az általuk kiadott tanúsítványban, hogy azok minősítettek. A szolgáltatóknak a nyilvántartásba vételhez bizonyos - a 8. §-ban kifejtett - feltételeknek kell megfelelniük. E feltételeknek való megfelelés azonban nemcsak a nyilvántartásba vétel előtt, hanem a bejelentéssel egyidejűleg, azt követően és a

szolgáltatók egész működése alatt is követelmény, így azt a Felügyelet folyamatosan vizsgálja és ellenőrzi. Amennyiben az előbbi tevékenysége során meg nem felelőséget észlel, meghatározott intézkedéseket, szankciókat alkalmaz és ezen intézkedések foganatosításakor, illetőleg - a központi költségvetés bevételeit képező - bírság kiszabásakor határozata azonnal végrehajtható. A Felügyelet az általa vezetett nyilvántartásokat bárki számára hozzáférhető és folyamatosan elérhető módon közzéteszi.

A Felügyelet eljárásaira alapvetően az Ae. szabályait kell alkalmazni, mivel egy közigazgatási szerv jár el, azonban az elektronikus aláírás intézménye által teremtett speciális jogviszonyból adódóan szükséges bizonyos eltérések rögzítése a törvényben. Így került meghatározásra az a nagyon fontos szabály, hogy a Felügyelet határozatai ellen nincs helye államigazgatási eljárás keretében jogorvoslatnak.

A Felügyelet feladata ellátásához igazságügyi szakértőt vagy más - szakértelemmel rendelkező - személyt vehet igénybe. A szakértő bevonásával, illetve egyáltalán a nyilvántartásba vételi tevékenység végzésével járó költségeket részben fedezi a Felügyelet bevételeit képező igazgatási szolgáltatási díj fizetési kötelezettségének előírása.

Technológiakövetés

18. § A Hatóság figyelemmel kíséri az elektronikus aláírással kapcsolatos technológia és kriptográfiai algoritmusok fejlődését és határozatba foglalja a szolgáltatók által szolgáltatásaik nyújtása során használható biztonságos kriptográfiai algoritmusokat és az azok meghatározott paraméterekkel történő alkalmazására vonatkozó követelményeket. E § alkalmazásában biztonságos a kriptográfiai algoritmus különösen akkor, ha a meghatározott paraméterek alkalmazása mellett az aláírás-ellenőrző adatból nem származtatható az aláírás-létrehozó adat és nem lehetséges valamely előre meghatározott lenyomattal rendelkező elektronikus dokumentum létrehozása.

Nyilvántartások

19. § A Hatóság nyilvántartást vezet és tesz közzé

a) a 7. § (1) bekezdése alapján bejelentett szolgáltatókról, amely tartalmazza a szolgáltató nevét, székhelyét (lakóhelyét, telephelyét, működési helyét), az általa végzett szolgáltatás megjelölését, valamint azt a tény, hogy a szolgáltató az adott szolgáltatás vonatkozásában minősített szolgáltató, továbbá az általa szolgáltatott aláírás-létrehozó eszköz azonosító jelét és jogszabályban meghatározott egyéb adatokat;

b) a 7. § (2) bekezdése szerinti aláírás-létrehozó eszközökről és egyéb elektronikus aláírási termékekről, melyeknek a nyilvántartásba vétellel egyidejűleg azonosító jelet is ad;

c) a fokozott biztonságú, illetve minősített elektronikus aláírás előállításához felhasználható aláírás-létrehozó eszköz és egyéb elektronikus aláírási termék tanúsítására kijelölt szervezetekről, mely tartalmazza a szervezet nevét, elérhetőségét, szakterületét, valamint jogszabályban meghatározott egyéb adatokat;

d) a minősített hitelesítés-szolgáltató által kibocsátott hitelesítési és időbélyegzési rend megnevezéséről, melyeknek a nyilvántartásba vétellel egyidejűleg azonosító jelet is ad;

A Felügyelet többféle nyilvántartást vezet és ezeket közzéteszi.

A leglényegesebb a belföldi székhelyű minősített hitelesítés-szolgáltatók nyilvántartása, illetve a belföldi székhelyű fokozott biztonságú tanúsítványt kibocsátó szolgáltatókról vezetett nyilvántartás, az utóbbi a szolgáltatók bejelentésén alapszik. E nyilvántartások tartalmazzák a szolgáltató nevét, székhelyét (lakóhelyét, telephelyét, működési helyét), az általa végezhető szolgáltatás megjelölését, az általa szolgáltatott aláírás-létrehozó eszköz, illetve forgalmazható egyéb elektronikus aláírási termék azonosító jelét és jogszabályban meghatározott egyéb adatokat.

A Felügyelet által vezetett további nyilvántartás a 7. § (2) bekezdése szerinti aláírás-létrehozó eszközökről és egyéb elektronikus aláírási termékekről készül, melyeknek a Felügyelet a nyilvántartásba vétellel egyidejűleg azonosító jelet is ad.

A fokozott biztonságú, illetve minősített elektronikus aláírás előállításához felhasználható aláírás-létrehozó eszköz és egyéb elektronikus aláírási termék, illetve a tanúsításra kijelölt szervezeteket is nyilvántartás tartalmazza, melyben szerepel a szervezet neve, elérhetősége, szakterülete, valamint jogszabályban meghatározott egyéb adatai.

A minősített hitelesítés-szolgáltató különböző tanúsítvány-típusokat bocsáthat ki, melyek pl. a vállalt felelősség mértékében vagy a felhasználási területben térnek el. A Felügyelet nyilvántartást vezet a minősített hitelesítés-szolgáltató által kibocsátott tanúsítvány-típusok megnevezéséről, melyeknek a nyilvántartásba vétellel egyidejűleg azonosító jelet is ad.

E nyilvántartások vezetését a bennük foglalt adatoknak a hitelesítés-szolgáltatási tevékenységet igénybe vevők, illetve elektronikus aláírást felhasználók vonatkozásában fennálló közérdekűsége indokolja.

A hitelesítés-szolgáltatóra vonatkozó nyilvántartások szabályai - a törvény 6. § (5) bekezdése alapján - az időbélyegzés-szolgáltatóra és a törvény 6. § (1) bekezdés c) pontja szerinti aláírás-létrehozó eszközön aláírás-létrehozó adat elhelyezési szolgáltatást nyújtóra is vonatkoznak.

e) a 16/B. § szerinti önkéntes akkreditációs rendszerekről és az azok működtetéséért felelős szervezetekről, amely tartalmazza az önkéntes akkreditációs rendszer elnevezését, a működtetésért felelős személy vagy szervezet nevét és székhelyét (lakóhelyét, telephelyét vagy működési helyét);

f) a 16/B. § szerinti önkéntes akkreditációs rendszerek keretében tanúsított szolgáltatókról, amely tartalmazza a tanúsított szolgáltató nevét, székhelyét (lakóhelyét, telephelyét, működési helyét), a tanúsító önkéntes akkreditációs rendszer elnevezését és a tanúsítás érvényességi időtartamát.

A szolgáltatók ellenőrzése, intézkedések

20. § (1) A Hatóság jogosult ellenőrizni, hogy a szolgáltató megfelel-e e törvény, a felhatalmazása alapján kiadott jogszabályok, a szolgáltatási szabályzat, illetve az általános szerződési feltételek előírásainak, továbbá eleget tesz-e a Hatóság határozatának, illetve az általa alkalmazott intézkedésnek.

(2) A Hatóság - ezen jogosultságának igazolása mellett - helyszíni ellenőrzést végezhet. A helyszíni ellenőrzés során az ellenőrzést végző a szolgáltató tevékenységének ellenőrzéséhez szükséges helyiségekbe beléphet, iratokat, adathordozókat, tárgyakat, munkafolyamatokat vizsgálhat meg, a szolgáltató jelen lévő képviselőjétől és alkalmazottjától felvilágosítást, nyilatkozatot kérhet, az ellenőrzést a szolgáltató köteles lehetővé tenni.

(3) A Hatóság a szolgáltatás nyújtásának megkezdését követő 30 napon belül a minősített szolgáltatónál felügyeleti ellenőrzést végez a következő területeken:

a) a technikai, biztonsági és egyéb működési, illetve személyi feltételek - így különösen a büntetlen előélet és a szakképzettség - megléte és folyamatos biztosítása;

b) a működés jogszabályoknak és a hitelesítési rendnek, időbélyegzési rendnek, szolgáltatási szabályzatnak, továbbá az általános szerződési feltételeknek való megfelelése.

(4) A Hatóság évente legalább egyszer átfogó helyszíni ellenőrzést tart a minősített szolgáltatóknál.

A minősítési eljárás megszűnése indokolja azt, hogy az egyes szolgáltatásokat minősítettként nyújtó szolgáltatók ellenőrzése vonatkozásában a szabályozás megfelelő garanciákat tartalmazzon. Ezt indokolja az elektronikus aláírás elterjedéséhez szükséges fogyasztói bizalom megteremtése, valamint az, hogy az Eat. meghatározott vélelmeket fűz az ezen szolgáltatók által nyújtott szolgáltatásokhoz. Az EAI 3. cikke kifejezetten előírja a magyar terminológiában minősített hitelesítés-szolgáltatónak minősülő szolgáltatókkal kapcsolatos hatékony felügyeleti rendszer működtetését. A szabályozás mindennek érdekében a szolgáltatás nyújtásának megkezdésétől számított 30 napon belül előírja a Hatóság számára a minősített szolgáltató ellenőrzését, valamint az évi egyszeri átfogó helyszíni ellenőrzést. A szabályozás értelmében azon szolgáltatók esetén, amelyek nem végeznek minősített szolgáltatást, a Hatóság jogosult, ám nem köteles a működés ellenőrzésére. Az új szabályozás szerint a minősített és nem minősített szolgáltatás közötti fő eltérést éppen a Hatóság általi fokozott ellenőrzés léte vagy hiánya jelenti.

21. § (1) A Hatóság e törvény, az ennek alapján kiadott jogszabályok, a szolgáltatási szabályzatok, továbbá a Hatóság határozatai maradéktalan betartása, jogsértések vagy hiányosságok megelőzése, illetőleg megszüntetése érdekében a következő intézkedéseket teheti:

a) felhívhatja a szolgáltató figyelmét az (1) bekezdés szerinti előírásokban, határozatokban meghatározott követelmények betartására;

b) megtilthatja meghatározott technológiák, illetőleg eljárások alkalmazását;

c) ideiglenes intézkedésként elrendelheti az új tanúsítvány kibocsátási tevékenység szüneteltetését és ezt a tényt feltünteti a nyilvántartásban;

d) elrendelheti a korábban kiadott minősített tanúsítványok visszavonását;

e) bírságot szabhat ki;

f) törölheti a szolgáltatók nyilvántartásából azt a tényt, hogy a szolgáltató valamely szolgáltatás vonatkozásában minősített szolgáltatónak minősül, és megtilthatja a szolgáltatót az erre utaló elnevezés használatát;

g) törölheti a szolgáltatót a szolgáltatók nyilvántartásából.

(2) A Hatóság az (1) bekezdés szerinti intézkedésekkel kapcsolatos döntés során mérlegeli a jogsértés súlyát, gyakoriságát, az okozható, illetőleg okozott kár mértékét, azt, hogy minősített szolgáltatóval szemben kell-e eljárni, illetőleg hogy tett-e korábban intézkedést a szolgáltatóval szemben. Az intézkedések együttesen is alkalmazhatók.

(3) A Hatóság törli a szolgáltatót a nyilvántartásból, ha e törvény, illetőleg a felhatalmazása alapján kiadott

jogszabályokban foglalt követelmények teljesítése más módon nem biztosítható. A nyilvántartásból való törlésre csak akkor kerülhet sor, ha egyéb intézkedések nem vezetnek eredményre.

(4) A minősített tanúsítványt kibocsátó szolgáltatók nyilvántartásából való törléssel egyidejűleg a Hatóság megtiltja a hitelesítés-szolgáltatónak az általa kibocsátott tanúsítványokban annak feltüntetését, hogy a tanúsítvány minősített tanúsítvány.

(5) A Hatóság a hitelesítés-szolgáltatónak a minősített hitelesítés-szolgáltatók nyilvántartásából való törlésével egyidejűleg a 16. § (4) bekezdése szerint jár el.

(6) A Hatóság elrendelheti a minősített tanúsítvány visszavonását, ha valószínűsíthető, hogy a minősített tanúsítvány valótlan adatot tartalmaz, vagy meghamisították, illetőleg ha a hitelesítés-szolgáltató által a minősített tanúsítványok aláírásához használt aláírás-létrehozó eszköz nem biztonságos.

A törvény szerint a Felügyelet ellenőrzési tevékenysége során a Felügyelet egyrészt jogosult ellenőrizni a szolgáltató tekintetében az e törvénynek, a felhatalmazása alapján kiadott jogszabályoknak, a szolgáltatási szabályzatnak, illetve az általános szerződési feltételek előírásainak való megfelelést, továbbá azt, hogy eleget tesz-e a Felügyelet határozatának, továbbá az általa alkalmazott intézkedéseknek. Másrészt a Felügyelet az Áe. szabályainak megfelelő helyszíni ellenőrzés végzésére is jogosult, amelynek során az ellenőrzéshez szükséges helyiségekbe beléphet, iratokat, adathordozókat, tárgyakat, munkafolyamatokat megvizsgálhat, a hitelesítés-szolgáltató jelen lévő képviselőjétől és alkalmazottjától felvilágosítást, illetőleg nyilatkozatot kérhet. Mindezt a szolgáltató köteles lehetővé tenni. Végül a Felügyelet ellenőrzési tevékenysége keretében a minősített hitelesítés-szolgáltatóknál évente legalább egyszer átfogó helyszíni ellenőrzést tart.

A Felügyelet az ellenőrzése hatálya alá tartozó előírások és a határozatai maradéktalan betartása, valamint a jogsértések vagy hiányosságok megelőzése, illetőleg megszüntetése érdekében különböző intézkedéseket alkalmazhat: felhívhatja a szolgáltató figyelmét a hivatkozott előírásokban, határozatokban meghatározott követelmények betartására, megtilthatja meghatározott technológiák, eljárások alkalmazását, ideiglenes intézkedésként elrendelheti a tanúsítvány kibocsátási tevékenység szüneteltetését és ezt a tényt feltüntetheti a nyilvántartásában, elrendelheti a korábban kiadott minősített tanúsítványok visszavonását, bírságot szabhat ki, illetőleg törölheti a szolgáltatót a minősített hitelesítés-szolgáltatók nyilvántartásából.

Ezen - együttesen is foganatosítható - intézkedésekkel kapcsolatos döntés során a Felügyelet számára mérlegelés tárgyát képezi a jogsértés súlya, annak gyakorisága, az okozható, illetőleg okozott kár mértéke, az, hogy minősített szolgáltatóval szemben kell-e eljárni, illetőleg hogy tett-e korábban valamilyen intézkedést a hitelesítés-szolgáltatóval szemben. A Felügyelet intézkedésként - egyéb intézkedések eredménytelensége esetén - a szolgáltató nyilvántartásból való törlését alkalmazza, amennyiben a nyilvántartásba vételt meg kellett volna tagadni, vagy ha e törvény, illetőleg a felhatalmazása alapján kiadott jogszabályokban foglalt követelmények teljesítésének biztosítása más módon nem lehetséges. A nyilvántartásból való törlés egyenes következményeként a Felügyelet megtiltja a hitelesítés-szolgáltatónak az általa kibocsátott tanúsítványokban a tanúsítvány minősített tanúsítványként történő feltüntetését. Amennyiben valószínűsíthető, hogy a minősített tanúsítvány valótlan adatot tartalmaz, vagy meghamisították azt, illetőleg ha a minősített tanúsítványok aláírásához használt aláírás-létrehozó eszköz nem biztonságos, a Felügyelet intézkedhet a minősített tanúsítvány visszavonásáról.

Bírságok

22. § (1) Bírság kiszabásának van helye azzal a szolgáltatóval szemben, aki az e törvényben, e törvény alapján kiadott jogszabályban, a szolgáltatási szabályzatban, illetőleg a Hatóság határozatában foglalt kötelezettségeinek nem tesz eleget. A szolgáltatóval egyidejűleg annak vezető tisztségviselőjét is bírsággal lehet sújtani ismételt jogsértés esetén, illetve ha a Hatóság határozatában foglaltakat a szolgáltató nem teljesíti, vagy a szolgáltató a 20. § (2) bekezdés szerinti kötelezettségének nem tesz eleget.

(2) Nem szabhat ki a Hatóság bírságot a mulasztásnak vagy kötelezettségszegésnek a Hatóság tudomására jutásától számított két éven túl, de legkésőbb azok elkövetésétől számított három éven túl.

(3) A bírság összegének megállapításakor a Hatóság mérlegeli:

- a) a szabályszegéssel vagy a mulasztással előidézett kockázat, illetőleg kár mértékét,
- b) a felelős személyek által a Hatósággal kapcsolatban tanúsított együttműködést (így különösen dokumentumokba, nyilvántartásokba való betekintés biztosítása, az alkalmazott technológiák és azok műszaki jellemzőinek bemutatása),
- c) az intézkedéssel érintett személy jó-, illetőleg rosszviselkedését,
- d) az intézkedés alapjául szolgáló adatok, tények, információk eltitkolását, illetőleg annak szándékát,
- e) a kötelezettségek megszegésének ismétlődését, illetőleg gyakoriságát.

- 23. § (1)** A bírság összege 100 000 forinttól 10 000 000 forintig terjedhet, ha
- a) a hitelesítés-szolgáltató minősített tanúsítványt bocsát ki, illetőleg az általa kibocsátott tanúsítványban magát minősített hitelesítés-szolgáltatóként tünteti fel, vagy erre egyéb módon közvetve vagy közvetlenül utal anélkül, hogy a Hatóságnál minősített hitelesítés-szolgáltatóként lenne nyilvántartásba véve;
  - b) a hitelesítés-szolgáltató nem teszi meg a saját aláírás-létrehozó adatának megfelelő védelméhez szükséges intézkedéseket;
  - c) nem őrzi meg a tanúsítvány kibocsátásával kapcsolatos adatokat és iratokat a jogszabályokban vagy a szolgáltatási szerződésben meghatározott ideig, és ezek őrzéséről másként sem gondoskodik;
  - d) az archiválási szolgáltató nem tesz eleget a 16/G-16/H. §-ban meghatározott kötelezettségeinek.
- (2) Az (1) bekezdésben nem említett esetekben a kiszabott bírság összege 50 000 forinttól 5 000 000 forintig terjedhet.
- (3) Vezető tisztségviselővel szemben kiszabott bírság összege 50 000 forinttól 1 000 000 forintig terjedhet.

A 22. és 23. §-ok a bírságok kiszabásával kapcsolatos kérdéseket rendezik. Megteremtik a 21. § szerinti intézkedések mellett a represszív szankcionálás lehetőségét, melynek természetesen preventív hatása is van.

Bírságot a Felügyelet azzal a hitelesítés-szolgáltatóval szemben szabhat ki, aki a törvényben, a törvény alapján kiadott jogszabályban, a szolgáltatási szabályzatban, illetőleg a Felügyelet határozatában foglalt kötelezettségeinek nem tesz eleget. A bírságot a Felügyelet mind más, a 21. §-ban szabályozott intézkedéssel egyidejűleg, mind attól függetlenül kiszabhatja. Bírság azonban nem csak a hitelesítés-szolgáltatóval szemben, hanem ezzel párhuzamosan a vezető tisztségviselővel szemben is kiszabható, amennyiben ismételt jogsértésről van szó, illetve ha a vezető tisztségviselő vagy a szolgáltató együttműködése a Felüggyellett nem volt megfelelő.

Sajátos elévülési jellegű szabályt tartalmaz a 22. § (2) bekezdése, amely kimondja, hogy a Felügyelet nem szabhat ki bírságot a mulasztásnak vagy kötelezettségszegésnek a tudomására jutásától számított két év után (szubjektív határidő) ám az elkövetéstől számított három éven túl már semmiképpen sem (objektív határidő). Ennek a szabálynak, mivel a bírság szankciós természetű jogkövetkezmény, garanciális jelentősége van és a Felügyeletet a mielőbbi fellépésre ösztönzi.

A bírság összegének megállapításakor a Felügyelet mérlegelési jogkörrel bír. A mérlegelési szempontokat a 22. § (3) bekezdése tartalmazza. Ezek két csoportra oszthatók: a) a szabályszegéssel kapcsolatos objektívebb természetű, b) a szabályszegést elkövető személlyel és a szolgáltatóval kapcsolatos, szubjektívebb természetű körülményekre. Az első csoportba tartoznak a szabályszegéssel vagy mulasztással okozott kár, illetve kockázat mértéke, illetve a kötelezettségek megszegésének ismétlődése vagy gyakorisága. A második csoportba tartoznak a felelős személyek által a Felüggyellett kapcsolatban tanúsított együttműködés (különösen a dokumentumokba, nyilvántartásokba beletekintés biztosítása, az alkalmazott technológiák illetve azok műszaki jellemzőinek bemutatása), az intézkedéssel érintett személy jó-, vagy rosszhiszeműsége, illetve az intézkedés alapján szolgáló adatok, tények, információk eltitkolása illetve annak szándéka.

A bírság összegével kapcsolatban háromféle mértéket szabályoz a 23. §: Kettőt a szolgáltató, egyet pedig a vezető tisztségviselő vonatkozásában. A szolgáltató 100.000-tól 10.000.000 forintig terjedő bírsággal sújtható bizonyos minősített szabályszegések illetve mulasztások esetén, amelyek vagy a tanúsítványokba vetett közbizalom megőrzését veszélyeztetik, vagy azok közhiteles funkcióinak teljesítését akadályozzák.

Ezek az esetek:

- ha a szolgáltató minősített tanúsítványt bocsát ki, vagy az általa kibocsátott tanúsítványban magát minősített szolgáltatóként tünteti fel, vagy erre egyéb közvetlen vagy közvetett módon utal, anélkül azonban, hogy ilyenként a Felügyelet nyilvántartásba vette volna;

- ha a szolgáltató nem teszi meg a saját aláírás-létrehozó adatának megfelelő védelméhez szükséges intézkedéseket;

- ha a szolgáltató nem teljesíti a tanúsítvánnyal kapcsolatos adatok és iratok jogszabályban vagy szolgáltatási szerződésben meghatározott ideig történő megőrzésére vonatkozó kötelezettségét és ezek őrzéséről más módon sem gondoskodik.

A fentebb nem említett eseteken kívüli szabályszegés vagy mulasztás következtében kiszabható bírság mértéke 50.000-tól 5.000.000 forintig terjedhet. A vezető tisztségviselővel szemben alacsonyabb, 50.000-tól 1.000.000 forintig terjedő bírság szabható ki.

Tanúsító szervezetek

- 24. § (1)** Aláíró eszközök és egyéb elektronikus aláírási termékek tanúsítására jogosult tanúsító szervezetként a miniszter azokat a természetes személyeket és szervezeteket jelöli ki, amelyek erre vonatkozó kérelmet nyújtanak be,

és rendelkeznek az aláíró eszközök és egyéb elektronikus aláírási termékek tanúsításához szükséges szakértelemmel.

(2) A kijelölt, illetőleg a laboratóriumok, a tanúsító és az ellenőrző szervezetek akkreditálásáról szóló 1995. évi XXIX. törvény szerinti szakmai akkreditáló bizottságok által az (1) bekezdés szerinti tevékenységre akkreditált szervezeteket a Hatóság nyilvántartásba veszi.

(3) Tanúsító szervezet az aláíró eszközök és az egyéb elektronikus aláírási termékek tanúsítását külső befolyástól mentesen köteles végezni.

(4) A kijelölést, illetve az akkreditációt vissza kell vonni és a tanúsító szervezeteket törölni kell a nyilvántartásból, ha nem rendelkeznek a szükséges feltételekkel, vagy ha a tanúsító szervezet nem a jogszabályoknak megfelelően végzi tevékenységét. Ha a Hatóság a (2) bekezdés szerinti szervezet tekintetében észleli e jelenségeket, jelzéssel él a kijelölt miniszter, illetőleg a szakmai akkreditáló bizottság felé.

(5) A nyilvántartásból való törlés nem érinti a tanúsító szervezet által a törlést megelőzően kiadott igazolások érvényességét.

A 4. § (4) bekezdéséhez és a 7. § (2) és (3) bekezdéséhez igazodóan a 24. § rendezi a tanúsító szervezetek nyilvántartásba vételével kapcsolatos kérdéseket.

Az (1) bekezdés szerint a miniszter azokat a személyeket és szervezeteket jelöli tanúsításra, akik/amelyek erre vonatkozó kérelmet nyújtanak be és rendelkeznek a tanúsításhoz szükséges szakértelemmel. A kijelölt szervezeteket, illetve akkreditált laborokat a Felügyelet nyilvántartásba veszi.

A tanúsító szervezetek a tevékenységüket külső befolyástól mentesen kötelesek végezni. Ennek feltételeit természetesen már a nyilvántartásba vétel során vizsgálni kell.

A tanúsító szervezeteket törölni kell a nyilvántartásból, amennyiben bebizonyosodik, hogy nem rendelkeznek a megfelelő szakértelemmel, vagy részrehajlóan végzik tevékenységüket.

Fontos garanciális szabály, hogy a tanúsító szervezet nyilvántartásból való törlése nem érinti az általa a nyilvántartásból való törlését megelőzően kiadott igazolások érvényességét. Ez azonban nem jelenti azt, hogy a nem megfelelő minőségű termékeket továbbra is megfelelő minőségűnek kellene tekinteni.

Záró rendelkezések

25. § E törvény a Magyar Köztársaság és az Európai Közösségek és azok tagállamai között társulás létesítéséről szóló, Brüsszelben, 1991. december 16-án aláírt Európai Megállapodás tárgykörében, a megállapodást kihirdető 1994. évi I. törvény 3. §-ával összhangban összeegyeztethető szabályozást tartalmaz az Európai Közösségek következő jogszabályaival:

a) az Európai Parlament és a Tanács 1999/93/EK irányelvvel az elektronikus aláírások közösségi programjáról, továbbá

b) az Európai Parlament és a Tanács 2000/31/EK irányelvének az információs társadalom szolgáltatásai bizonyos jogi szempontjairól a Belső Piacon, különös tekintettel az elektronikus kereskedelemre („Elektronikus kereskedelmi irányelv”) 9. Cikke 2. bekezdésével.

26. § (1) Ez a törvény - a (2)-(3) bekezdésben foglaltak kivételével - a kihirdetését követő harmadik hónap első napján lép hatályba, rendelkezéseit a hatálybalépését követően keletkezett elektronikus dokumentumokra és az ezeken szereplő elektronikus aláírásokra kell alkalmazni. A 3. § (1) bekezdését és az 5. § (7) bekezdését a hatálybalépését megelőzően keletkezett elektronikus dokumentumokra és aláírásokra is alkalmazni kell.

(2) A 4. § (4) bekezdésében a 7. § (3) bekezdésére való hivatkozás, az 5. § (1) bekezdésének c) pontja, az 5. § (2) bekezdése, az 5. § (7) bekezdésében az 5. § (2) bekezdésére való hivatkozás, valamint a 7. § (3) bekezdése a Magyar Köztársaságnak az Európai Unióhoz való csatlakozásáról szóló nemzetközi szerződést kihirdető törvény hatálybalépésével egyidejűleg lép hatályba.

(3) A 27. § (2) bekezdésének b) pontja a kihirdetését követő 8. napon lép hatályba.

A törvény a kihirdetést követő harmadik hónap első napján lép hatályba, felkészülési időt hagyva az új szabályozáshoz való alkalmazkodásra. Jelenleg Magyarországon már léteznek hitelesítés-szolgáltatók. Az ő tevékenységük átmeneti szabályairól nem szükséges külön rendelkezni, azt továbbra is folytathatják azzal, hogy a törvényben a fokozott biztonságú elektronikus aláírással kapcsolatos joghatások az általuk kibocsátott tanúsítványokhoz akkor fűződnek, ha bejelentik tevékenységüket és a hatóság nyilvántartásba veszi őket, minősített elektronikus aláírás hitelesítés-szolgáltatást pedig akkor végezhetnek majd, ha megszerzik a törvényben megszabott, erre vonatkozó minősítést.

A törvény 5. § (1) bekezdésének c) pontja, az 5. § (2) bekezdése és 7. § (3) bekezdése, valamint az ezekre való hivatkozások az 1999/93/EK irányelvvel való teljes harmonizációt szolgálják arra az esetre, ha hazánk már az Európai Unió tagja lesz. Ennek okán e szabályok csak a Magyar Köztársaságnak az Európai Unióhoz való csatlakozásáról szóló nemzetközi szerződést kihirdető törvény hatályba lépésével egyidejűleg lépnek

hatályba.

27. § (1) Felhatalmazást kap a Kormány, hogy rendeletben szabályozza

a) a Hatóságnak az e törvénnyel kapcsolatos feladatkörét és hatáskörét, az e törvény alapján lefolytatott eljárások részletes szabályait, az ezekkel kapcsolatos nyilvántartások vezetését, tartalmát, az eljárások során beszerezhető nem személyes adatok körét és az ezt szolgáltató szervezeteket;

b) a központi közigazgatási szervek és a helyi önkormányzati szervek által készített elektronikusan aláírt elektronikus dokumentumokkal, valamint az ezekhez felhasznált elektronikus aláírásokkal és hozzájuk tartozó tanúsítványokkal, illetve az azokat hitelesítő szolgáltatókkal kapcsolatos sajátos követelményeket.

(2) Felhatalmazást kap a miniszter, hogy rendelettel szabályozza

a) az elektronikus aláírással kapcsolatos szolgáltatásokra és ezek szolgáltatóira vonatkozó részletes követelményeket;

b) a fokozott biztonságú, illetve minősített elektronikus aláírás előállításához felhasználható aláírás-létrehozó eszköz és egyéb elektronikus aláírási termék minősítésére jogosult tanúsító szervezetekre, illetve kijelölésükre vonatkozó szabályokat;

c) a Hatóságnak e törvény alapján járó igazgatási szolgáltatási díjak mértékét, a pénzügyminiszterrel egyetértésben;

d) a Miniszterelnöki Hivatal vezető miniszterrel, a belügyminiszterrel, az igazságügyminiszterrel és a nemzeti kulturális örökség miniszterével egyetértésben a 4. § (8) bekezdése szerinti elektronikus úton történő másolat készítésének szabályait.

(3) Felhatalmazást kapnak a miniszterek, hogy az informatikai és hírközlési miniszterrel egyetértésben a hatáskörükkel érintett ágazat tekintetében rendelettel szabályozzák

a) azoknak a jogviszonyoknak a körét, melyekkel kapcsolatos államigazgatási eljárásokban mód van kizárólag elektronikusan aláírt elektronikus dokumentumok használatára;

b) az elektronikusan aláírt elektronikus dokumentumok és elektronikus aláírás alkalmazásával történő ügyintézés sajátos szabályait.

(4) Felhatalmazást kap a Miniszterelnöki Hivatal vezető miniszter, hogy rendelettel szabályozza a kormányzati elektronikus aláírásrendszer megvalósítására és üzemeltetésére vonatkozó részletes követelményeket.

(5) Felhatalmazást kapnak a helyi önkormányzatok, hogy rendeletben szabályozzák azoknak a lakossági szolgáltatásoknak a körét, illetve azoknak az államigazgatási eljárásoknak a körét, amelyekben - az eljárásra irányadó magasabb szintű jogszabályban foglaltak figyelembevételével - illetékességi körükben lehetőséget adnak a kizárólag elektronikusan aláírt elektronikus dokumentumokkal történő ügyintézésre.

A rendelkezés a hatályba lépést követő további, részletszabályokat kialakító jogalkotás számára ad felhatalmazást. E szabályoknak - a közigazgatási szervek elektronikus dokumentumaira vonatkozó sajátos szabályokon kívül - hatályba kell lépniük akkor, amikor a törvény is hatályba lép, ezért ezek előkészítését a Kormány határozatában előírta.

28. § (1)

(2)

29. § (1)

(2)

(3)

30. §

31. § (1)

(2)

(3)

(4)

(5)

32. § (1)

(2)

33. §

1. számú melléklet a 2001. évi XXXV. törvényhez

A biztonságos aláírás-létrehozó eszközökre vonatkozó követelmények

1. A biztonságos aláírás-létrehozó eszközöknek megfelelő technikai és eljárási eszközökkel biztosítaniuk kell legalább a következőket:

a) az aláírás készítéséhez használt aláírás-létrehozó adat aláíróként biztosan mindig különbözik, s titkossága kellően biztosított,

b) az aktuálisan elérhető technológiával kellő bizonyossággal garantálható, hogy az aláírás készítéséhez használt aláírás-létrehozó adat nem rekonstruálható, megvalósítható annak a jogosulatlan felhasználókkal szembeni védelme, illetve az aláírás nem hamisítható.

2. A biztonságos aláírás-létrehozó eszközöknek nem szabad az aláírandó elektronikus dokumentumot az aláírás elhelyezéséhez szükséges mértéken felül módosítaniuk, illetőleg nem akadályozhatják meg azt, hogy az aláíró a dokumentumot az aláírási eljárás előtt megjelenítse.

2. számú melléklet a 2001. évi XXXV. törvényhez

A minősített tanúsítványoknak tartalmazniuk kell az alábbiakat:

- a) annak megjelölését, hogy a tanúsítvány minősített tanúsítvány,
- b) a hitelesítés-szolgáltató és székhelyének (ország-) azonosítóját,
- c) az aláíró nevét vagy egy álnevet, ennek jelzésével,
- d) az aláírónak külön jogszabályban, illetve a szolgáltatási szabályzatban, illetőleg az általános szerződési feltételekben meghatározott speciális jellemzőit, a tanúsítvány szándékolt felhasználásától függően,
- e) azt az aláírás-ellenőrző adatot, amely az aláíró által birtokolt aláírást készítő adatnak felel meg,
- f) a tanúsítvány érvényességi idejének kezdetét és végét, valamint azt az időtartamot, ameddig a hitelesítés-szolgáltató a 9. § (7) bekezdés szerinti feladatot a tanúsítvány vonatkozásában ellátja,
- g) a tanúsítvány azonosító kódját,
- h) az adott tanúsítványt kibocsátó hitelesítés-szolgáltató fokozott biztonságú elektronikus aláírását,
- i) a tanúsítvány használhatósági körére vonatkozó esetleges korlátozásokat,
- j) a tanúsítvány felhasználásának korlátait,
- k) más személy (szervezet) képviselőjére jogosító elektronikus aláírás tanúsítványa esetén a tanúsítvány ezen minőségét és a képviselt személy (szervezet) adatait.

3. számú melléklet a 2001. évi XXXV. törvényhez

A minősített szolgáltatóra vonatkozó előírások

A minősített szolgáltatók kötelesek:

- a) bizonyítani a hitelesítés-szolgáltatás nyújtásához szükséges megbízhatóságot;
- b) biztonságos tanúsítvány- és adattárolási szolgáltatást, valamint biztonságos és azonnali tanúsítvány-felfüggesztési, illetve -visszavonási szolgáltatást biztosítani folyamatosan;
- c) biztosítani azt, hogy a tanúsítványok kibocsátásának, felfüggesztésének és visszavonásának dátuma és időpontja pontosan meghatározható legyen;
- d) igazolni annak a személynek az azonosságát, és ha ilyenek vannak, egyedi jellemzőit, akinek a minősített tanúsítványt kiállították;
- e) az alkalmazottakkal, a vezetőkkel, valamint a szervezeti felépítéssel és működéssel kapcsolatban a külön jogszabályban foglalt követelményeket teljesíteni;
- f) megbízható rendszereket és termékeket használni, amelyek külső beavatkozástól védettek, és biztosítják az általuk támogatott folyamatok műszaki és kriptográfiai védettségét;
- g) intézkedni a tanúsítványok hamisítása ellen, és bizalmas kezelést biztosítani, valahányszor a hitelesítés-szolgáltató generálja az aláírás-létrehozó adatokat;
- h) külön jogszabályban meghatározott pénzügyi erőforrásokat fenntartani az e törvénynek megfelelő működéshez és - megfelelő felelősségbiztosítás kötésével - vállalni a károkkal kapcsolatos felelősség kockázatát;
- i) legalább a 9. § (7) bekezdése szerinti időszakon keresztül tárolni a minősített tanúsítványokra vonatkozó minden lényeges információt, elsősorban bizonyíték szolgáltatása céljából peres eljárásokhoz. Az ilyen rögzítés végezhető elektronikus úton;
- j) aláírás-létrehozó eszközön aláírás-létrehozó adat elhelyezésére irányuló szolgáltatás nyújtása esetén biztosítani azt, hogy az aláíró aláírás-létrehozó adata ne kerüljön rögzítésre;

k) az igénybe vevőt a szerződéskötés előtt megfelelő módon tájékoztatni arról a tényről, hogy létezik önkéntes akkreditációs rendszer, valamint hogy a tanúsítvány vagy a nyújtott szolgáltatás minősített és ennek hatásairól, továbbá az általános szerződési feltételek tartalmáról, a tanúsítvány használatának feltételeiről, beleértve a használat korlátait és a panaszok benyújtására, a jogviták rendezésére vonatkozó szabályokat. Ezeket az adatokat magyar nyelven, közérthetően és egyértelműen kell rögzíteni írásban, valamint elektronikusan továbbítható formában egyaránt, melynek egy példányát az aláírónak a szerződéskötéskor kötelező átadni, illetve továbbítani. A magyar mellett más nyelvet is lehet használni. Ezen adatoknak külön jogszabályban meghatározott körét az aláíróval jogviszonyban álló vagy jogviszonyt létesíteni kívánó harmadik személy számára kérésre hozzáférhetővé kell tenni;

l) megbízható rendszert használni a tanúsítványok ellenőrizhető módon való tárolására, amely biztosítja, hogy

- a rendszerben kizárólag a hitelesítés-szolgáltató erre feljogosított alkalmazottai végezzenek bejegyzéseket és változásokat,
- az információ hitelessége ellenőrizhető,
- a tanúsítványok készítéséhez használt adatok nyilvános hozzáférhetőségét csak abban az esetben teszi lehetővé, ha az aláíró ehhez hozzájárul,
- a biztonsági előírásokat veszélyeztető műszaki változások a hitelesítés-szolgáltató illetékes alkalmazottai számára érzékelhetővé válnak.

4. számú melléklet a 2001. évi XXXV. törvényhez

A biztonságos aláírás ellenőrzésére vonatkozó ajánlások

Az aláírás ellenőrzésének folyamata során kellő bizonyossággal garantálni kell a következőket:

- a) az aláírás ellenőrzéséhez használt adatok megfelelnek az ellenőrző részére kijelzett adatokkal,
- b) az aláírást megbízhatóan ellenőrzik, és az ellenőrzés eredményét helyesen tüntetik fel,
- c) az ellenőrző személy - ha szükséges - megbízható módon megállapíthatja az elektronikusan aláírt elektronikus dokumentum tartalmát,
- d) az aláírás ellenőrzése során szükséges tanúsítvány hitelességét és érvényességét megbízható módon igazolják,
- e) a tanúsítvány ellenőrzésének eredményét, illetőleg az aláíró azonosítóját helyesen tüntetik fel,
- f) álnév esetleges használatát világosan feltüntetik,
- g) bármilyen - biztonságot érintő - változás nyomon követhető.